

Meerjarenbeleidsplan 2022-2025 Stedelijk Museum Schiedam*

*Stedelijk
Museum
Schiedam

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Wat voor museum is Stedelijk Museum Schiedam	5
Masterplan Stedelijk Museum Schiedam	6
Programma	10
Collectie	19
Onderwijs en informele educatie	27
Mijn Schiedam	31
Diversiteit en inclusie	38
Marketing en communicatie	43
Het museum als onderneming	48
Personeel en organisatie	50
Overzicht tentoonstellingen Stedelijk Museum Schiedam 2018 - 2021	53
Overzicht aankopen Stedelijk Museum Schiedam 2018 - 2021	56

Inleiding

Het Stedelijk Museum Schiedam wil een museum van iedereen zijn, of in elk geval van alle Schiedammers en kunstliefhebbers uit het land. De afgelopen jaren zijn succesvolle stappen gezet om het publiek en draagvlak van het museum te vergroten en verbreden. Van een museum voor kunstprofessionals zijn we gegroeid naar een breed publieksmuseum, sterk verbonden aan Schiedam, maar nog altijd met programmering die kunstliefhebbers uit het hele land aantrekkelijk vinden.

In 2019 heeft het museum de prestigieuze BankGiro Loterij Museumprijs voor het publieksvriendelijkste museum ontvangen. Dat zou niet mogelijk zijn geweest zonder het enthousiasme van Schiedammers, de gemeente, de lokale fondsen en de kunstwereld: kunstenaars, kunstliefhebbers en Museumkaarthouders. Juist die mix maakt dat het museum levendig is, kleur krijgt en echt een plek is voor ontmoeting; met elkaar, de ander en het onbekende. Daar zijn we trots op, en de Schiedammers inmiddels ook.

Na deze succesvolle periode komt het museum vanaf 2020 in ander vaarwater. In maart raakt de wereld in de greep van het coronavirus. Het museum sluit verplicht de deuren en voert noodgedwongen enkele bezuinigingen door. In de zomer kondigt directeur Deirdre Carasso haar vertrek aan. Als het museum na drie maanden lockdown weer open mag, weten veel mensen het museum gelukkig weer te vinden. In oktober 2020 sluit het museum echter opnieuw de deuren, maar dit keer voor een renovatie. Op dat moment geldt oktober 2021 nog als beoogde heropeningsdatum, maar inmiddels is bekend dat het museum op zijn vroegst in mei 2022 de deuren weer zal openen. In de tussentijd heeft het museum pop-up programmering op verschillende locaties in de stad voor ogen. Deze mooie plannen moeten als gevolg van een tweede lockdown aangepast of doorgeschoven worden. Veel maatschappelijke programma's (Mijn Schiedam) kunnen zelfs helemaal niet doorgaan. Toch weet het museum dankzij flexibiliteit en creativiteit op de radar van Schiedammers te blijven en is het museum – zo lijkt het soms wel – zichtbaarder dan ooit. Per 1 februari 2021 treedt Anne de Haij aan als nieuwe directeur. Haar profiel, waarin beeldende kunst, stadsprogramma's en inclusie centraal staan, sluit goed aan bij de recente koers van het museum: dicht bij mensen en inclusief.

Ondanks de in alle opzichten bijzondere periode die (voor een groot deel) achter ons ligt en de pas net herstellende samenleving en economie is en blijft het museum optimistisch en ambitieus. Het succes uit de jaren van vóór corona, de creativiteit gedurende de coronaperiode zelf en de hartverwarmende samenwerkingen met Schiedammers geven ons alleen maar méér energie en versterken onze overtuiging dat het museum voor Schiedammers van nog grotere betekenis kan zijn. We bestendigen de komende jaren daarom de ingezette koers en gaan door met diverse succesvolle experimenten. Zo kunnen we in kwalitatief én kwantitatief opzicht verder groeien. Het masterplan voor een vernieuwd Stedelijk Museum Schiedam vormt daarvoor een ferme basis. Dit plan stut niet alleen de toekomst van het museum, maar geeft ook een grote impuls aan de ontwikkeling van de binnenstad van Schiedam. We grijpen de renovatie aan om het museum indien mogelijk uit te breiden met de Monopole en hopen in de toekomst door het plaatsen van een spectaculair kunstwerk een speelse ontmoetingsplek te maken van het plein. We verbouwen het verweerde souterrain en ontwikkelen er een vaste presentatie over de stadsgeschiedenis, als prachtige opmaat naar de viering van 750 jaar Schiedam. Uiteraard heeft het museum daarnaast stevige inhoudelijke ambities, met onder andere aansprekende tentoonstellingen over kunst en geschiedenis. We zijn ervan overtuigd dat deze een landelijk publiek naar Schiedam zullen trekken. De collectie en sterke kernen Cobra en radicale en fundamentele schilderkunst krijgen aandacht, o.a. online, we besteden meer aandacht aan jonge kunstenaars en hun publiek, en versterken de relaties met kunstenaars door hen regelmatig opdrachten te verstrekken. Via hun kunst belichten en bevragen zij de stad en stadscultuur en bouwen we een heuse Schiedam Collectie op. Mijn Schiedam - het programma van, voor en door Schiedammers - verlengen en verbeteren we, waardoor we nog meer verschillende gemeenschappen in Schiedam kunnen betrekken bij het museum en hierin voorbeeldstellend blijven.

Dit meerjarenbeleidsplan beschrijft de koers, ambities en concrete plannen voor de periode 2022-2025. Het biedt ons houvast en onze partners nieuwe haakjes voor samenwerking.

Jouw foto in het licht. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Wat voor museum is Stedelijk Museum Schiedam

Het Stedelijk Museum Schiedam is een museum voor kunst en stadsgeschiedenis in een prachtig achttiende-eeuws monument in Schiedam: het Sint Jacobs Gasthuis. Op deze bijzondere locatie programmeren we verrassende tentoonstellingen op basis van onze historische en beeldende kunstcollectie met na-oorlogse kunst, waarbij we altijd oog hebben voor Schiedam en Schiedammers. Bij alles wat we doen, verhouden we ons tot de stad en daarmee zijn we een echt stadsmuseum 'nieuwe stijl'. We zijn voorbeeldstellend in deze aanpak en weten tegelijkertijd een landelijk onderscheidend programma van moderne en hedendaagse kunst uit Nederland te presenteren, waarmee we een breed en steeds diverser publiek weten te bereiken.

Na alle grote veranderingen die het museum heeft door- gemaakt en de komst van een nieuwe directeur scherpen we de missie en visie nu iets aan. We leggen in onze missie meer nadruk op de inhoudelijke pijlers van het museum:

'geschiedenis', 'kunst' en 'maatschappij' (Schiedam en Schiedammers). Op die manier weten onze bezoekers en stakeholders beter waar dit museum voor staat. Bovendien doen we daarmee recht aan de nieuwe aandacht voor stadsgeschiedenis en onze mensgerichte werkwijze.

We voegen ook een nieuwe visie en ambitie voor 2022-2025 toe. In de vorige periode is het Stedelijk Museum Schiedam een toegankelijk en publieksvriendelijk museum geworden dat een actieve maatschappelijke rol speelt in de stad. Voor de komende jaren stellen we onszelf voor de uitdaging van verjonging en diversiteit. We gaan werken van een jongere en meer diverse groep kunstenaars tonen, vaker met jonge creatieve makers en Schiedammers samenwerken, en nieuwe publieksgroepen aanspreken.

De missie en visie waarmee we de komende jaren werken luidt als volgt:

Het Stedelijk Museum Schiedam is een toegankelijk museum voor kunst, geschiedenis en maatschappij en we vertellen verhalen over thema's die er vroeger, maar juist ook nu toe doen. Daarbij gaan we vernieuwend, authentiek en mensgericht te werk en werken we zoveel mogelijk samen met anderen, in het bijzonder met kunstenaars, jonge creatieve makers en Schiedammers.

In hartje Schiedam willen we voor zoveel mogelijk mensen een fijne plek zijn. Een plek waar je iets ontdekt, inspiratie vindt, een kop koffie drinkt, vrienden ontmoet of zelf iets gaat maken. Je komt er voor schoonheid, nieuwe inzichten of ontspanning en laat iedereen in zijn of haar waarde. Je hebt er een klein geluksmomentje. Of vindt er misschien niet zoveel aan. Het kan en mag allemaal.

We hoeven het dan ook niet altijd met elkaar eens te zijn. We zien en waarderen de verschillen tussen mensen; ze maken het museum en de stad sterker. We spreken ons uit en geven tekst en uitleg bij kunst en geschiedenis, voor meer begrip naar elkaar en de ander.

Deze missie en visie vertaalt zich naar de volgende kernwaarden:

- We zijn dichtbij
- We zijn authentiek en vernieuwend
- We respecteren verschillen, maar nemen wel stelling en blijven in gesprek

Deze aangescherpte missie, visie en kernwaarden maken we waar via onze vier kernprogramma's: collectie, tentoonstellingen, educatie en Mijn Schiedam.

Masterplan Stedelijk Museum Schiedam

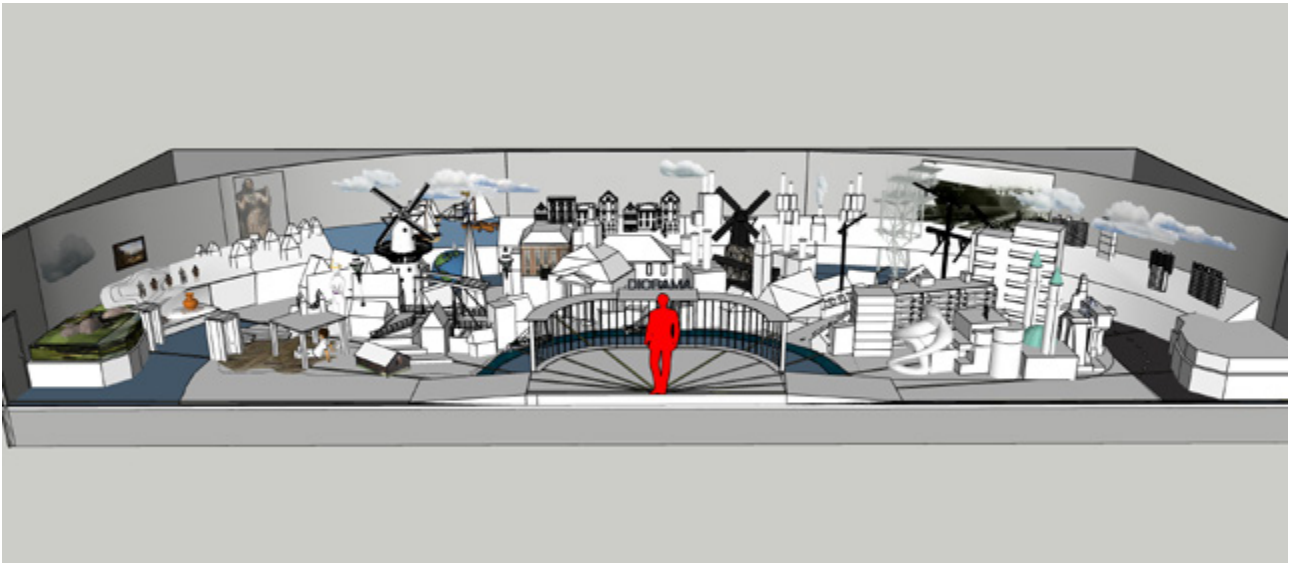
Stedelijk Museum Schiedam in de steigers. Fotografie: Aad Hoogendoorn

De in 2016 ingeslagen koers werpt zijn vruchten af voor zowel het museum als de stad. Om die positieve ontwikkeling vleugels te geven, is in 2019 een masterplan ontwikkeld dat enkele ingrijpende veranderingen omvat om het museum en de stad nog steviger op de kaart te zetten en groei mogelijk te maken. Dit masterplan vormt het fundament voor onze inhoudelijke ambities in 2022-2025. Omdat de veranderingen zo'n grote impact hebben op museum, stad en toekomst bespreken we ze hier als eerste.

Renovatie Sint Jacobs Gasthuis

Het museum is gehuisvest in een rijksmonument: het voormalig Sint Jacobs Gasthuis, gelegen aan de oudste dijk van Schiedam, de Hoogstraat. Het gasthuis is gebouwd in 1787 door de Italiaanse, maar sinds zijn 26ste in Rotterdam wonende architect Jan Giudici. In het gasthuis woonden ouden van dagen. In 1940 opende het museum zijn deuren in het gasthuis. Het gebouw heeft een kloppend hart, de voormalige kapel, en een ziel, een geschiedenis.

In 2018 wordt duidelijk dat het museumgebouw aan een grondige renovatie toe is: er is fors achterstallig onderhoud en de klimaatinstallaties moeten worden vervangen. De gemeenteraad stemde begin 2019 met een ruime meerderheid in met de benodigde investering. Het museum heeft de deuren in oktober 2020 gesloten en inmiddels is duidelijk dat de renovatie iets uitloopt, waardoor het museum naar verwachting in mei 2022, na anderhalf jaar weer zal openen voor publiek. Een dicht museumgebouw is voor niemand fijn, maar het is wel belangrijk om voldoende tijd voor de renovatie uit te trekken. Behalve de functionele renovatie zijn er ook ingrepen die de bezoekerservaring sterk zullen verbeteren: de museumzalen worden mooier en 'rustiger', bijvoorbeeld omdat de klimaatinstallaties straks grotendeels uit het zicht zijn en geen brommend geluid meer afgeven. De voormalige tl-verlichting wordt vervangen door duurzame, hoogwaardige en instelbare museumverlichting en de tocht- en koudeproblemen in de kapel worden opgelost. Het gebouw wordt ook toegankelijker: trappenhuizen

Schetsontwerp *Panorama Schiedam*. Ontwerp en Beeld: Marloes en Wikke.

en liften worden vervangen, waardoor de kelder en de toiletten voortaan toegankelijk zijn voor scootmobiel. Mensen die slecht ter been zijn en/ of in een rolstoel of scootmobiel zitten, kunnen het gebouw straks bovendien weer via de hoofdingang betreden. De nieuwe klimaatinstallaties maken dat de kunstwerken en historische voorwerpen onder de juiste condities kunnen worden gepresenteerd, waardoor we makkelijker kunstwerken van collega-musea kunnen lenen en aan het Schiedamse publiek kunnen tonen. We zijn de gemeente dankbaar voor deze belangrijke investering in het gebouw. Daarnaast investeert het museum zelf ook bijna een half miljoen euro in de renovatie van het gebouw, onder andere in verlichting, trappenhuizen en de aanpassing van het souterrain. Ook vragen we een zestal kunstenaars een (semi)permanent kunstwerk te installeren in het Sint Jacobs Gasthuis, waaronder in de trappenhuizen en de kapel, en op het plein. In mei 2022 zal het gebouw stralen als nooit tevoren en kunnen we bezoekers weer verwelkomen in een prachtig monument en een fantastisch museum.

Herontwikkeling souterrain en *Panorama Schiedam*

De herontwikkeling van het souterrain valt buiten de scope van de gemeentelijke renovatie, maar het museum grijpt de renovatie zelf wel aan om ook dit deel van het gebouw volledig op te knappen en opnieuw in te delen. Vanaf mei 2022 bevinden zich in een lichter en vrolijker souterrain een vernieuwde workshopruimte, een Stadsgalerij en een

vaste presentatie over de geschiedenis van Schiedam: *Panorama Schiedam*. Bezoekers wandelen in een panoramisch landschap via tien hoofdstukken door de geschiedenis van Schiedam. Hiermee creëren we op een aantrekkelijke wijze een vaste plek voor de historische collectie; interessant voor zowel de ingevoerde geschiedenisliefhebbers als gezinnen, dagjesmensen en scholen. Verdeeld over tien 'eilanden' vertellen we in vogelvlucht de belangrijkste verhalen over de stad door de eeuwen heen. Vanaf de eerste nederzettingen en de bouw van *Huis te Riviere*, tot aan de huidige diverse samenleving en grootstedelijke vraagstukken van nu. Dat doen we niet op een klassieke manier. We kiezen voor een theatrale, prikkelende beleving waarin veel ruimte is voor verbeelding. Een heel bewuste keus, omdat het museum op deze manier de historische collectie en de geschiedenis van Schiedam weer op het erepodium zet dat het verdient en tegelijkertijd een platform biedt aan alle historische partners in de stad om samen toe te werken naar 750 jaar Schiedam in 2025.

Monopole

In 2019 hebben het De Groot Fonds en Fonds Schiedam Vlaardingen aan Stedelijk Museum Schiedam gevraagd een plan te maken voor de Monopole, de oude bioscoop aan de overzijde van het museum. Ooit keken mensen er een film of dansten er de sterren van de hemel en daarmee is de Monopole verankerd in het collectieve geheugen van veel Schiedammers. Helaas is het pand na de casco-

restauratie in 2011 niet in gebruik genomen. Inmiddels heeft de gemeente bekendgemaakt het gebouw te willen verkopen aan Stadsherstel Maassteden B.V. dat het met steun van deze fondsen zal opknappen en verhuren aan het museum. Overdag wordt de grote zaal van de Monopole een extra museumzaal. Vanwege de bijzondere en rauwe omgeving zullen we met name jonge kunstenaars in de toekomst opdrachten verstrekken om speciaal voor deze plek

nieuw werk te maken, bijvoorbeeld grote hangende kunstinstallaties, street art die alle wanden beslaat, duizelingwekkende videokunst of immersieve installaties. 's Avonds en op maandag is de Monopole een podium voor de stad. In de grote zaal en de Torenkamer met prachtig uitzicht over Schiedam en het Sint Jacobs Gasthuis organiseren we niet alleen zelf evenementen voor Schiedammers, maar kunnen Schiedammers ook 'de sleutel' krijgen en een lezing, workshop, optreden of andere bijeenkomst organiseren. De Monopole wordt daarmee ook de thuisbasis, of huiskamer, voor Mijn Schiedam. Het museum investeert €250.000,- voor het interieur en de inrichting in dit herontwikkelings-traject. Het streven is de Monopole eind 2023 feestelijk te openen en vanaf dat moment te programmeren.

Links: De Monopole toen. Boven: De Monopole nu

Ontwerpschets Monopole door ARD/ AtelierRuimDenkers

Samen maken we Schiedam aantrekkelijker

Schiedam lijkt in de slijpstream van Rotterdam aan de vooravond van een opleving te staan. De Hoogstraat, waaraan het museum is gelegen, was ooit een bloeiende winkelstraat, maar kampt de laatste jaren met leegstand. Het tij lijkt te keren: er vestigen zich steeds meer pionierende creatieve makers met kleine winkels, die niet enkel afhankelijk zijn van de offline verkoop. Als gevolg van de oververhitte woningmarkt vestigen zich bovendien steeds meer kapitaalkrachtige bewoners, in het bijzonder gezinnen en jonge stedelingen, in Schiedam. Zij wonen graag in dynamische binnensteden met diverse culturele voorzieningen en hebben dus ook behoefte aan een museum met een aansprekend grootstedelijk en vernieuwend programma. Ook de investeringen in de binnenstad van de laatste jaren door de gemeente dragen bij aan het succes van Schiedam. Enkele jaren geleden zijn de Lange Haven en de Appelmarkt tegenover het museum grondig opgeknapt. Het gebied rondom het museum, Jenevermuseum en Coöperatiemuseum is door de gemeente bestempeld tot Museumkwartier. De renovatie van het Sint Jacobs Gasthuis, een aantrekkelijk *Panorama Schiedam* en de Monopole gaan deze ontwikkelingen niet alleen kracht bijzetten, maar spectaculair versnellen.

Programma

Bezoekers bij de tentoonstelling *Realisme nu*. Fotografie: Aad Hoogendoorn

In de periode 2022-2025 ontwikkelen we programma's over kunst, geschiedenis en maatschappij; altijd met de historische of kunstcollectie als uitgangspunt en in samenwerking met kunstenaars en/ of Schiedammers. Een sterk, wisselend en gevarieerd programma is cruciaal. Door voor verschillende publieksgroepen en vanuit verschillende invalshoeken te programmeren, kunnen we bestaand publiek keer op keer verrassen en nieuw publiek aan ons binden.

Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- **Kunst en geschiedenis** zijn altijd ons vertrekpunt.
- We verdiepen ons vanaf nu ook in 'nieuwe kunst' (kunst van, voor en door jonge makers en hun publiek).
- We combineren kunst van (inter)nationaal aanzien met lokale geschiedenis en stadscultuur.

Bij de realisatie van ons programma gaan we als volgt te werk:

- We zijn en blijven **toegankelijk en publieksgericht**. Mensen begrijpen wat we doen.

- We geven ruimte aan anderen, met name kunstenaars, **jonge makers en Schiedammers**.
- We werken **mensgericht en zijn** begripvol naar elkaar en anderen.
- We zijn **inclusief, kijken niet weg** en durven duidelijke keuzes te maken.
- We ontwikkelen een **duidelijke digitale / online strategie** en middelen.

Moderne en hedendaagse kunst

Het Stedelijk Museum Schiedam verzamelt en presenteert sinds 1954 moderne en hedendaagse kunst en is daarmee bij een landelijk publiek bekend. **De afgelopen jaren hebben we, in lijn met de missie, kunst zo toegankelijk en publieksvriendelijk mogelijk gepresenteerd. Zo presenteerden we kunst vaker thematisch dan kunsthistorisch chronologisch, selecteerden kunstenaars die een breder publiek aanspreken, zoals Corneille, Elspeth Diederickx en Rien Poortvliet, kozen in publieksbegeleiding voor een prettige tone of voice en ontwikkelden een rijk randprogramma. Het kunstpro-**

gramma is echter nog altijd de grootste publiekstrekker, zowel landelijk als lokaal. De komende tijd blijft kunst een belangrijke pijler van het museum. In het programma 2022-2025 focussen we ons zoals voorheen op moderne en hedendaagse kunst, maar vullen dit vanaf nu aan met 'nieuwe kunst'. Daarbij zijn we helder, publieksvriendelijk en ruimdenkend over de vraag wat wel en niet onder kunst wordt verstaan.

Cobra en verwanten

Het museum heeft een kerncollectie Cobra, die geliefd is bij een publiek van kunstliefhebbers, connaisseurs en dagjesmensen. De Cobra-collectie heeft ook potentie voor een beginnend kunstpubliek. Met name het kleurrijke, vroege werk spreekt een grote groep mensen aan. Deze collectie is dan ook zeer belangrijk voor ons 'kunstgezicht' en daarom ontsluiten we het grootste deel hiervan online. Daarnaast zullen we via een nieuwe collectiewebsite aandacht besteden aan onze Cobra-topstukken en de ontstaansgeschiedenis van de collectie. Vanuit die basis organiseren we de komende jaren online tentoonstellingen over Cobra en vragen gasten, waaronder bekende en minder bekende Nederlanders en Schiedammers, zelf online presentaties te maken en favoriete werken te belichten. Daarbij zoeken we ook naar crossovers, die een actuele betekenis kunnen geven aan het werk en denken van de Cobra-groep. Denk bijvoorbeeld aan nieuwe makers die we vragen om met Karel Appels ontwerpen voor stoffen in gedachte ook met textiel te werken. Of we brengen de Cobra-ontwerpen voor tatoeages onder de aandacht bij tattoo-kunstenaars van nu. Het streven is om naast online aandacht voor de Cobra-collectie ongeveer eens per twee jaar een fysieke tentoonstelling te organiseren waarin we aandacht besteden aan deze kerncollectie. De komende jaren staat onder meer een online presentatie over Constant en een tentoonstelling over Frieda Hunziker en mogelijk ook over Cobra en De Ander of de vrouwen van Cobra op het programma.

Bezoekers bij de tentoonstelling *Corneille, zijn wereld*

Koele abstractie en seriële, fundamentele schilderkunst (1960-nu)

Het museum heeft vanaf de jaren zestig een kleine, maar prachtige collectie werken verzameld, waarin radicale of fundamentele abstractie centraal staat. Het gaat om kunstenaars die vaak bijna serieel en systematisch te werk gaan, met als resultaat een koele vorm van abstractie. In deze collectie bevindt zich ook werk van de internationaal geroemde Nul-groep. Deze collectie heeft een grote aantrekkingskracht op kunstliefhebbers, kunstenaars en professionals en lijkt juist een jonge generatie kunstenaars ook weer aan te spreken. Ook deze collectie ontsluiten we volledig online, waarna we er een aantrekkelijke online collectiepresentatie van zullen maken. Ook hier spannen we ons in om nieuwe kunstenaars in contact te brengen met dit werk, zodat het hen mogelijk kan inspireren of als uitgangspunt kan dienen voor hun werk. We organiseren daarnaast tenminste een keer per twee jaar een fysieke tentoonstelling. De komende jaren is het denkbaar dat we tentoonstellingen maken over belangrijke vertegenwoordigers, zoals we ook in de afgelopen periode hebben gedaan met *Nul = 0* en tentoonstellingen over Stanley Brouwn en Jan Henderiksen, Jan Schoonhoven en Herman de Vries. Voor de komende jaren denken we aan tentoonstellingen over de werkgroep *Strukturele kunst*, Yayoi Kusama en haar relatie met Schiedam of juist een groepstentoonstelling waarin makers van nu zich spiegelen aan koele abstractie.

Bezoeker bij de tentoonstelling *Realisme nu*. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Thematische tentoonstellingen voor een breed publiek
Realisme nu, *Familie* en *Meesterlijke vrouwen* waren tentoonstellingen met thematische invalshoeken waarmee we een breed publiek bereikten, waaronder landelijke Museumkaarthouders, cultureel geïnteresseerde Schiedammers en dagtoeristen. Hier zullen we dan ook een vervolg aan geven. We kiezen voor 'herkenbare' thema's die veel mensen aanspreken. Dat is niet alleen in lijn met onze missie, maar we onderscheiden ons daarin ook van andere kunstmusea die deze basale thema's niet zo snel zullen kiezen. Daarbij streven we uiteraard wel altijd naar de hoogste kwaliteit kunstwerken uit de eigen collectie en (inter) nationale bruiklenen. Voor de komende periode denken we aan thema's als het veranderende landschap, spiritualiteit en religie, moederschap, portretten en 'huis/thuis'.

Hedendaagse kunst

Het museum heeft een traditie hoog te houden als het gaat om solo- en groepstentoonstellingen van jonge of *mid-career* kunstenaars. Nederlandse kunstenaars zien het museum als dé plek om een eerste museale solo te realiseren en daarmee hun intrede te doen in de museumwereld. Hiermee vervult het Stedelijk Museum Schiedam een belangrijke rol in de Nederlandse kunstwereld. De afgelopen jaren waren er onder andere solotentoonstellingen van Elspeth Diederix, Erik Mattijssen, Jan Eric Visser en Theo Gootjes. We committeren ons ook in 2022-2025 aan tenminste een of twee solo- of duotentoonstellingen van jonge of *mid-career* kunstenaars. Daarbij krijgt de kunstenaar veel vertrouwen en ruimte. De komende jaren zijn dit onder anderen Zoro Feigl, Anne Wenzel en Femmy Otten. Ook continueren we de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs i.s.m. de Volkskrant en de Rabobank. Behalve via solopresentaties zullen we kunstenaars actief bij het museum en de stad betrekken door middel van de Schiedam Collectie, zoals in het hoofdstuk 'Collectie' verder omschreven.

De vijf genomineerde kunstenaars van de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs 2020. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Nieuwe kunst

De samenleving kent veel kunst die een belangrijke rol speelt in het leven van een grote groep mensen, maar geen plek vindt in het museum. Denk aan nieuwe vormen van beeldende kunst, maar ook aan mode, videoclip, street art,

graphics, socialmediaposts, webdesign en andere online uitingen. Het museum gaat deze artistieke uitingen voortaan als kunst en de makers als kunstenaars benaderen. We verbreden daarmee het begrip 'kunst' en geven het de ruimte in een speciale programmalijn 'nieuwe kunst' (werktitel). Binnen deze programmalijn krijgen fotografie, mode en lifestyle een rol, evenals jonge kunstenaars die de enorme diversiteit van de wereld om ons heen tonen of bevragen. Omdat opvallend veel makers binnen deze 'nieuwe kunst' relatief jong zijn en een biculturele identiteit hebben, draagt deze programmalijn ook bij aan onze nieuwe ambities voor 2022-2025.

De tentoonstelling *Modest Fashion* (2019), waarbij we zowel in de keuze van kunstvormen, kunstenaars, thematiek en publieksbenadering vernieuwend te werk gingen, was een eerste aanzet voor deze nieuwe programmalijn. Meer dan anders maken wij hierbij plaats voor anderen. In oktober 2021 breiden we het team uit met een jonge curator / programmamaker 'nieuwe kunst', zelf een kunstenaar

Bezoekers bij de tentoonstelling *Modest Fashion*. Fotografie: Aad Hoogendoorn

afkomstig uit deze hoek, die thema's en kunstenaars voor ons volgt en opspoor. Bij grotere tentoonstellingen werken we bovendien met zogenaamde 'kartrekkers': specialisten die met onze curator / programmamaker een onderwerp uitwerken tot een tentoonstelling. Eind 2021 initiëren we een eerste grote thematische tentoonstelling over *post-graffiti* in de Schiedamse Glasfabriek in samenwerking met het Rotterdamse kunstenaarsduo Opperclaes. Dit duo toont een netwerk van jonge makers, kunstenaars, ontwerpers en illustratoren die wortels in de graffiti-cultuur van de jaren negentig hebben. In de komende jaren denken we ook aan onderwerpen als 'Japan mania', nieuwe vormen van spiritualiteit, superdiversiteit, het nieuwe feminisme, jong engagement of ecologie en kunst. In 2020 beloofde het Rijk onze plannen met een programmasubsidie voor 'nieuwe kunst' voor de periode 2021-2024.

De Monopole: beleving en installaties

Kunst is al lang niet meer alleen een kunstwerk aan de muur. Veel kunst die nu gemaakt wordt, is gericht op het creëren van een ervaring voor bezoekers. Dat kan in de vorm van videokunst, immersieve installaties, of muurschilderingen die overal rondom de bezoeker te zien zijn. Of het gaat om kunst waar je in kan, die je kunt aanraken of die een illusionistisch effect in zich dragen. Deze installaties kunnen bij uitstek goed werken in een rauwe en atypische ruimte als de grote zaal van de Monopole. We willen daarom kunstenaars vragen de ruimtes in de Monopole te transformeren tot een totaalinstallatie, waardoor de bezoeker echt iets bijzonders meemaakt. Met de *Stadscocon* van Florentijn Hofman in de Sint Janskerk hebben we een belangrijk voorbeeld van dit soort kunst laten zien.

De *Stadscocon* van Florentijn Hofman in de Sint Janskerk. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Medewerkers aan het werk in het *Kijkdepot Schiedam*. Fotografie: Aad Hoogendoorn

(Stads)geschiedenis

Na een lange tijd van stilte geeft het museum de historische collectie sinds 2016 weer de aandacht die het verdient. Al snel bleek echter dat er te weinig kennis over de collectie en onze stadsgeschiedenis was. In januari 2019 is daarom een conservator stadsgeschiedenis aangesteld, die sindsdien structureel onderzoek doet naar de collectie. In het *Kijkdepot Schiedam*, dat de deuren opende in de Schiedamse Havenkerk, deden we dat onderzoek ook nog eens met zeventig Schiedamse vrijwilligers en voor het oog van het publiek. Zo leren we de collectie, en de (nieuwe) verhalen die we ermee kunnen vertellen, steeds beter kennen. Eind 2021 kunnen we de collectie ook volledig online ontsluiten, en daarmee ook beter online presenteren.

Geschiedenis moderne stijl

Stadsgeschiedenis is inmiddels de tweede belangrijke pijler, zoals ook in onze missie en visie wordt onderstreept. Ook na heropening blijft stadsgeschiedenis duidelijk in ons vizier. Het is voor veel Schiedammers een vorm van herkenning,

waardoor zij een eerste connectie maken met het museum. Bij de uitwerking van het programma geschiedenis gaan we niet uit van objecten, maar van verhalen; oral history, storytelling en de toepassing van participatieve methoden zijn belangrijk. In storytelling kiezen we prikkelende, eigenzinnige of humorvolle invalshoeken. De menselijke verhalen bij de objecten maken ook dat de historische collectie een inspiratiebron is voor het programma *Mijn Schiedam*. Een mooi voorbeeld is de zogenaamde klepper van de klapwacht. Een op het eerste gezicht weinig indrukwekkend houten object, dat door het verhaal interessant wordt. De klepper was het instrument van de klapwacht, de boas van toen. Deze dappere mannen liepen na zonsondergang door de Schiedamse straten en waakten over de stad. Bij onraad (diefstal, een kaars die nog ergens in een huis brandde, overstroming) maakten zij de mensen wakker met hun klepper. Ook functioneerde de klapwacht als menselijke wekker voor degenen die nog geen klok hadden en vroeg op moesten voor hun werk. Dit verhaal en de connectie met de boas van nu, maakt dat wij mogelijk een programma over of met

de boas van Schiedam kunnen organiseren. In 2022-2025 komen de historische collectie en Mijn Schiedam regelmatig samen. Daarnaast werken we altijd samen met de historische partners in de stad, zoals het Jenevermuseum. Dankzij goede samenwerking rondom het *Kijkdepot Schiedam* en de ontwikkeling van *Panorama Schiedam* werken we zelfs beter samen dan ooit.

Klapwacht met klepper, beeld is onderdeel van een nieuwjaarswens, 1826, Gemeentearchief Schiedam

Klepper uit de collectie van het Stedelijk Museum Schiedam

Panorama Schiedam

In mei 2022 openen we in het Sint Jacobs Gasthuis een permanente presentatie over de geschiedenis van Schiedam: *Panorama Schiedam*. De tentoonstelling is verre van een klassieke of een stoffige tentoonstelling. Het krijgt de vorm van een panoramisch landschap waar Schiedammers, gezinnen, schoolklassen en dagjesmensen

de geschiedenis van Schiedam in vogelvlucht leren kennen. De hoofdstukken worden op afzonderlijke 'eilanden' gepresenteerd, eindigend in een diorama waar bezoekers zelf hun bijdrage aan de geschiedenis leveren. Vanuit het *Panorama Schiedam* zal ook een erfgoededucatieprogramma worden ontwikkeld waarbij wordt samengewerkt met andere historische partners in de stad. Het is onze ambitie om ook een kinderboek te maken en een breed programma op te stellen voor Schiedamse basisscholen en het voorgezet onderwijs. We hopen met *Panorama Schiedam* een geliefde en gekoesterde plek te bieden aan Schiedamse kinderen en gezinnen en daarmee een knooppunt te zijn in het netwerk van historische locaties in de stad Schiedam.

Thematische on- en offline presentaties en digitale storytelling

Historische thema's en verhalen blijven ook aan bod komen in wisselende (online) presentaties. Elk jaar organiseren we tenminste een online tentoonstelling. Het is eveneens de ambitie om elke twee jaar tenminste een fysieke, thematische tentoonstelling over stadsgeschiedenis te organiseren. Dit kan een kleinere tot middelgrote presentatie zijn, zoals in 2019 over de Hoogstraat. In de toekomst zouden tentoonstellingen bijvoorbeeld kunnen gaan over het koloniale verleden (i.s.m. Gemeentearchief) of Jillis Bruggeman. Een groot deel van de historische programmering krijgt een digitale vorm. Via documentaires, podcasts, animaties, online graphic novels en andere vernieuwende vormen brengen we de geschiedenis naar een groter (Schiedams) publiek. In 2020 zijn we in het kader van *75 jaar Vrijheid* gestart met een website en deze hebben we in 2021 aangevuld met verhalen van Schiedammers. Het is onze intentie om deze site de komende jaren uit te breiden met nieuwe en andere verhalen over de Tweede Wereldoorlog. In 2021 vond een pilot plaats waarin we recente migratiegeschiedenissen van Schiedammers ophaalden. Dat leverde aansprekende verhalen op, die de historische collectie bovendien kan verrijken. We onderzoeken ook de mogelijkheid voor een online omgeving binnen onze website voor deze recente migratiegeschiedenis, met ruimte voor nieuwe verhalen, fotografische reeksen, videoportretten en/ of podcasts. Behalve het museum zelf, zal juist ook de stedelijke omgeving het decor zijn voor de verhalen over stadsgeschiedenis. Naar het voorbeeld van de lichtprojecties van *Schiedam Opgelicht* (december 2021) brengen

we de verhalen over geschiedenis en stadscultuur naar de plekken waar die verhalen ooit zijn ontstaan, waardoor zij echt tot leven komen. Elk najaar blijven we bovendien een bijdrage leveren aan de Maand van de Geschiedenis.

Portretserie migratiegeschiedenis: Sharda & haar zwem-/gypak.
Fotografie: Aad Hoogendoorn

Portretserie migratiegeschiedenis: Buhari & zijn schilderij.
Fotografie: Aad Hoogendoorn

Crossovers geschiedenis en kunst

Het museum start een *artist-in-residency* waarbij kunstenaars een tijd in Schiedam verblijven en reflecteren op de stad, de geschiedenis en de collectie. Zo zijn we momenteel in gesprek met kunstenaar Narges Mohammadi die zich in een nieuw werk mogelijk laat inspireren door Zwart Nazareth. In grotere thematische tentoonstellingen zullen we kunst en geschiedenis ook combineren, zoals in 2022 in de tentoonstelling *Levend landschap*, over het landschap rondom Schiedam in de kunst. In de toekomst doen we dit mogelijk ook in tentoonstellingen over heksen, armoede, vrouwenemancipatie of religie en spiritualiteit. Ook kun-

nen belangrijke historische verhalen in de stad, denk aan het verhaal van Jillis Bruggeman, aanleiding vormen voor thematische tentoonstellingen die kunst en geschiedenis combineren.

750 jaar Schiedam

In 2022-2025 staat de geschiedenis van de stad in Stedelijk Museum Schiedam weer op de kaart. Met de resultaten van het *Kijkdepot Schiedam* – de hele historische collectie kritisch bekeken en opnieuw gewaardeerd – en het *Panorama Schiedam*, leggen we een stevige basis waarmee we toewerken naar een mooi programma rondom 750 jaar Schiedam. Het Stedelijk Museum Schiedam wil aan dat jaar bijdragen met een jubileumeditie van de historische projecties in de binnenstad, een historische tentoonstelling, een animatie en een uitgebreid randprogramma met uiteenlopende (online) activiteiten. We zullen hier actief verschillende groepen in de Schiedamse samenleving bij betrekken. De jaren 2022-2025 benutten we om met hen de belangrijkste agenda voor het jubileumjaar vast te stellen.

Scholieren discussiëren over een object in het *Kijkdepot Schiedam*.
Fotografie: Studio Look J. Boden

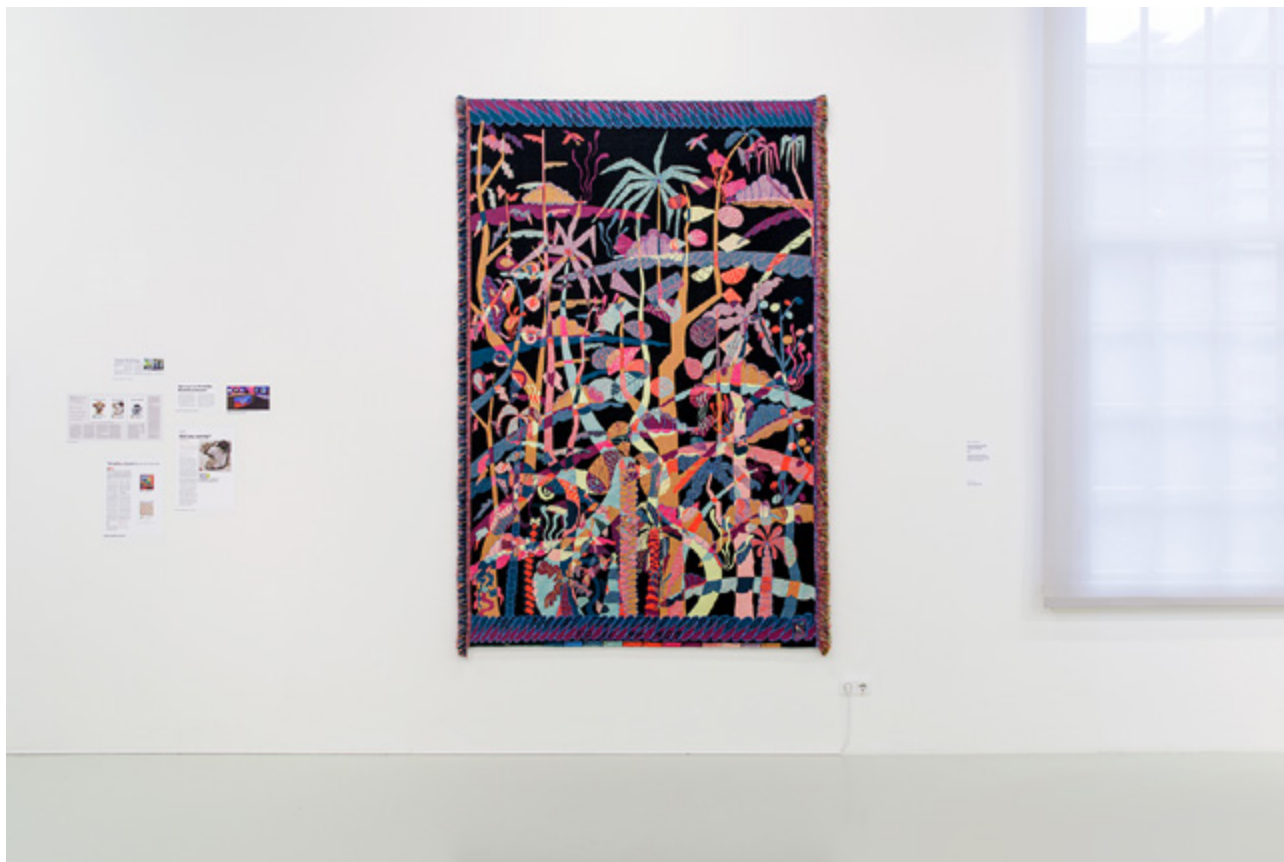

Kaart van de Maas van Rotterdam tot in zee en de aanliggende plaatsen, Rotterdam, Delfshaven, Schiedam, Vlaardingen, Maasvluis en Brielle, Joost van Geel en Jacob Quack, 1665

Charles Jean Kemper, *Gezicht op Schiedam vanaf de Oude Dijk*, Olieverf op doek, 90,7 x 110,5 cm, 1941, Collectie: Stedelijk Museum Schiedam

Collectie

Koen Taselaar, *After Long Consideration And Soul Searching The Smoking Croissant Turned Out To Be My Mom*, 2020. Fotografie: Aad Hoogendoorn

De afgelopen jaren heeft het Stedelijk Museum Schiedam enkele grote stappen gezet in het werken met de collectie. Eind 2018 is een nieuw hoofd tentoonstellingen en collectie aangesteld en in 2019 een conservator stadsgeschiedenis. De historische collectie stond bovendien volop in de schijnwerpers in *Kijkdepot Schiedam* en komt straks uitgebreid aan bod in *Panorama Schiedam*. De kunstcollectie krijgt regelmatig aandacht via collectiepresentaties, zoals *Van Cobra tot Boorolie* (2019). Ook is de afgelopen jaren gewerkt, en blijven we werken, aan de geleidelijke online ontsluiting van de collecties. Noemenswaardig is de schenking van de NOG Collectie door Stichting Beheer SNS REAAL, bestaande uit zeshonderd kunstwerken van Nederlandse kunstenaars. Het behoud, beheer, de ontsluiting en versterking van de collectie krijgt daarmee steeds steviger vorm en een duidelijke plek in de organisatie.

In 2022-2025 zetten we dit belangrijke werk stapsgewijs voort. Daarvoor is externe financiering wel een basisvoorwaarde. Met financiering vanuit de Coronaregeling Medewerkers Collectiebeleid van het Mondriaan Fonds kunnen we het team collectie voor anderhalf jaar versterken met een collectiemedewerker. Deze tijdelijke medewerker doet zowel onderzoek naar de historische collectie als ter voorbereiding op de tentoonstelling *Levend landschap* (2022). De online ontsluiting van de collectie wordt mede mogelijk gemaakt door financiële steun van het Prins Bernard Cultuurfonds Zuid-Holland en het Mondriaan Fonds. In de zomer van 2021 hebben we het team sinds lange tijd weer versterkt met een junior conservator moderne kunst, die onderzoek gaat doen naar en tentoonstellingen maakt vanuit de collectie moderne kunst. De komende jaren zetten we ons in om externe financiering te vinden voor onderzoek naar de collectie, een Schiedam residentie en aankoopbudget.

Kunst én geschiedenis

Het museum heeft zich de afgelopen decennia voornamelijk als een museum voor moderne en hedendaagse kunst geprofileerd en naam gemaakt met de Cobra-collectie, de deelverzameling 'radicale en fundamentele schilderkunst' en hedendaagse kunst. Nu het museum in zijn aangescherpte missie geschiedenis echter duidelijk als tweede pijler naast beeldende kunst plaatst, zullen we ook in de collectie en het collectiebeleid meer aandacht hebben voor geschiedenis. Dat betekent dat ook de historische collectie als volwaardige deelcollectie on- en offline zichtbaar zal worden. Ook zal een onderzoeksagenda en presentatie- en aankoopbeleid worden geformuleerd.

Verzamelen

Voor ons verzamelbeleid is een belangrijk criterium uiteraard de kwaliteit. Daarnaast beoordelen we of het werk zich verhoudt tot een deelcollectie of een bestaand werk in onze collectie én of het werk aansprekend en/ of toegankelijk is voor het publiek dat wij beogen. Dat is in lijn met onze missie en visie.

Representatie

Sinds 1954 verzamelen we kunst van vooral Nederlandse kunstenaars. Als we nu terugkijken, is duidelijk dat dit heeft geleid tot een kunstcollectie die voor het overgrote deel bestaat uit mannelijke, witte kunstenaars. Vrouwelijke kunstenaars en kunstenaars van kleur zijn - net als bij veel andere kunstmusea - ondervetegenwoordigd. Binnen de stadsgeschiedeniscollectie, die we nu in het *Kijkdepot* beter leren kennen, constateren we dat er een grote nadruk ligt op objecten die de geschiedenissen van de rijkere Schiedammers vertellen en veel minder van de arbeidersklasse. Ook ontbreken recente migratiegeschiedenissen. In beide gevallen leidt dit ertoe dat niet iedereen zich door die collecties voelt gerepresenteerd. Daarin maken we doelbewust een inhaalslag. Binnen de kunstcollectie proberen we zo het hoofdzakelijk westerse en door mannen gedomineerde beeld van onze kunstgeschiedenis te doorbreken. Voorbeelden zijn de recente aanwinsten van Lotti van der Gaag en Iris Kensmil, ons nieuwe onderzoek naar Frieda Hunziker en interesse in Jacqueline de Jong. Binnen de historische collectie zal dit leiden tot aankopen in relatie tot migratie- en arbeidersgeschiedenis.

Medewerkers aan het werk in het *Kijkdepot* Schiedam. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Recente aankoop Lotti van der Gaag, *Tweekoppig insect*, 1953 en *Kat*, 1955. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Verwervingen historische collectie

Voor de stadsgeschiedeniscollectie is het eerst belangrijk om goed in kaart te brengen welke onderwerpen of thema's er in de collectie ontbreken of welke thema's kunnen worden versterkt. Na afloop van het *Kijkdepot Schiedam* en het herwaarderingsonderzoek is dit eindelijk mogelijk. Daaruit volgt een onderzoeksagenda en een verwervingsbeleid. Op basis van betere kennis kunnen we straks scherper reageren op het aanbod van schenkingen en zelf actief op zoek gaan naar objecten. We weten nu al dat de geschiedenissen van verschillende migrantengroepen in de stad nog niet gerepresenteerd zijn. Ook missen we voorwerpen uit de zeventiende eeuw en we willen de geschiedenis van de arbeidersklasse beter representeren. Ook denken we aan enkele iconische historische portretten van prominente Schiedammers, zoals Cornelis Haga, Arij van Bol'es of Aleida van Holland.

Geëngageerde kunst: diversiteit en actuele identiteitsdebatten

Al langere tijd verzamelt het museum actuele, geëngageerde kunst. Kunstenaars die zich via hun werk soms expliciet of meer impliciet uitspreken over actuele maatschappelijke vraagstukken. Dat kan een heel persoonlijke reactie zijn, zoals in het werk van Iriée Zamblé, waarin zij reageert op het al dan niet wit of zwart zijn van de wereld om haar heen, afhankelijk van waar zij zich begeeft (*Bread and Butter*, aankoop 2021). Of Femmy Ottens *Rainbow Woman* (aankoop 2021) waarin zij reflecteert op haar eigen ervaringen als vrouw en moeder in de huidige samenleving. Andere keren zijn het meer universele reacties, zoals Yael Bartana's neon *Patriarchy is history* (aankoop 2019). Veel van onze recente aankopen passen binnen deze denkrichting, zoals *It is time to say hello at the east pole* van Funda Gül Özcan, de winnares van de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs (aankoop 2019, i.s.m. SCHUNCK*) of *Anaborhi (threading)* van Esiri Erheriene-Essi (aankoop 2020). In lijn met de aangescherpte missie en visie en de ambities voor diversiteit en inclusie maken we er een speerpunt van om te verzamelen binnen het thema van superdiversiteit, culturele identiteit en ongelijkheid. Deze maatschappelijke ontwikkeling is volgens ons niet van tijdelijke aard of een 'hype', maar een brede sociale transitie, waarop kunstenaars nog lange tijd zullen reflecteren. Hierin trekken we ook samen op met SCHUNCK* .

Nieuwe kunst

Behalve het signaleren en presenteren van 'nieuwe kunst' willen we de collectie ook stapsgewijs verbreden met deze meest recente vormen van hedendaagse kunst. Daarvoor moeten we ons gebruikelijke vizier sterk verbreden. Deze kunst manifesteert zich namelijk niet per se in de galeries, musea of op kunstbeurzen, maar veel eerder onder jonge makersgroepen op tal van platforms en via (online) media. Deze kunstenaars hebben vaak een zeer hybride praktijk en wisselen eenvoudig tussen commerciële opdrachten, vrij werk of bijdrages aan collectieven. Omdat dit nog een onontgonnen terrein is zullen we de aankopen vooral initiëren vanuit onze tentoonstellingen, presentaties en opdrachten uit de meerjarige programmalijn nieuwe kunst, gefinancierd door het Rijk. Zo kochten we naar aanleiding van *Modest Fashion* (2019) werk aan dat in deze tentoonstelling was

Femmy Otten, *Rainbow Woman*, 2020. Fotografie Jan van Rooy

te zien, zoals *Hijab in transition* van Perrine Philomeen en een fotoreeks van Meryem Slimani. Alhoewel dus niet op voorhand te voorspellen, kunnen we ons voorstellen dat we de komende jaren werk aankopen naar aanleiding van de *post-graffiti* tentoonstelling in de Glasfabriek (najaar 2021) dat inhoudelijk ook mooi aansluit bij de deelcollectie seriële en fundamentele kunst. Ook de in 2022 geplande tentoonstelling over nieuwe spiritualiteit zou aanleiding kunnen vormen voor het verwerven van relevant werk.

Meryem Slimani, *Manifesting that tropical vacay like*, 2018.
Uit de serie UMI 2018-2020

Retrospectieve kunstaankopen

Het Stedelijk Museum Schiedam richt zich sinds 1954 op actuele 'thans levende' kunstenaars. Dat verandert niet. Het blijft onze voornaamste opdracht om de actuele kunst te volgen met aankopen. Desondanks hebben we voor de periode 2022-2025 een aantal wensen voor retrospectieve (terugblikkende) aankopen. Ten eerste willen we de belangrijkste collectiekernen waar mogelijk verstevigen. Dat betekent dat we ons actief zullen inspannen als er een mogelijkheid ontstaat om een topstuk van Cobra-kunstenaars, Nul-kunstenaars of Daan van Golden aan de collectie

toe te voegen. Ook willen we werk van vrouwelijke kunstenaars aan deze kernen toevoegen, zoals werk van Frieda Hunziker, Lotti van der Gaag of Jacqueline de Jong. Zulke verwervingen zullen alleen mogelijk zijn door schenkingen of met steun van verschillende externe financiers. Ten tweede is het onze wens om de stadsgeschiedeniscollectie te versterken met kunst, namelijk een historisch landschap of stadsgezicht van Schiedam. We denken aan een goed werk uit de negentiende eeuw of eerder. Veel kunstenaars trokken naar de regio rondom Schiedam vanwege de molens en typische Hollandse landschappen. Er verschijnen af en toe mooie werken van Jacob Maris, Willem Roelofs of Hendrik Barthold Jongkind op de markt. Zo'n werk is van grote waarde voor onze stadsgeschiedeniscollectie.

Residency programma: Schiedam Collectie

Al enige jaren werken we aan een Schiedam Collectie: met vrije opdrachten stimuleren we kunstenaars om de stad in te gaan en zich door Schiedam te laten inspireren tot nieuw werk. Zo vroegen we Marcel van Eeden en Erik Mattijssen al eens om werk te maken geïnspireerd door Schiedam. Kunstenaars zijn bij uitstek in staat om met andere ogen naar de stad te kijken en op basis daarvan nieuwe en andere beelden over en voor Schiedam te maken. Onlangs verwierven we een tweeluik van Robin Speijer. Ze maakte twee schilderijen gebaseerd op een lap stof, die ze aantrof in de stoffenzaak tegenover het Stedelijk Museum in de Hoogstraat van Schiedam. Het zijn werken die niet misstaan in onze collectie abstracte schilderkunst, maar het zijn vooral ook de verhalen die deze werken relevant maken voor Stedelijk Museum Schiedam. Ook Paulien Oltheten legt inmiddels de laatste hand aan haar werk geïnspireerd op de stad Schiedam. Met haar kenmerkende scherpe | oog trok ze de stad door en observeerde het gedrag van Schiedammers. Haar werkperiode viel samen met de eerste en tweede lockdown tijdens de coronapandemie. Ongemerkt werd het een foto- en videoserie over het thema opruimen en schoonmaken. Ze legde vast welke rituelen mensen hanteren om hun omgeving schoon te maken: een groep vrijwilligers die wekelijks de sacrale ruimte van de Liduina Basiliek schoonmaakt, de wekelijkse openstelling van het recyclestation, een priester die het ritueel van zuivering door gewijd water uitvoert. Dit soort bijzondere kunstwerken doen de Schiedammers weer met nieuwe ogen naar zichzelf kijken.

In 2022-2025 verstevigen we dit programma en we breiden dit - indien we externe financiering vinden – verder uit. We vragen jaarlijks tenminste een landelijk bekende kunstenaar voor een artist-in-residency, waarbij kunstenaars hier een tijd kunnen werken en wonen, zodat zij de stad echt kunnen aanvoelen en verwerken. Vanwege onze samenwerking met SCHUNCK* en hun ervaring met kunstopdrachten is een uitwisseling van onze *residencies* denkbaar. Aanvullend spelen we ook met het idee om naar het voorbeeld van Rotterdam en Amsterdam jaarlijks een of meerdere stadstenaars te selecteren. Hiervoor zoeken wij nog een goede samenwerkingspartner en externe financiering. Het werk dat voortkomt uit de woon- en verblijfsperiode in Schiedam wordt getoond in een kleine presentatie en het museum verwerft het werk mogelijk voor de Schiedam Collectie. Hierbij sturen we de komende jaren ook op de diversiteit van de kunstenaars.

De samenwerking met SCHUNCK* Heerlen

Omdat onze collecties een vergelijkbaar profiel hebben, werken we sinds 2018 samen met SCHUNCK* Heerlen. Beiden verzamelen we actuele Nederlandse kunst van na

de Tweede Wereldoorlog. Toch zijn er ook verschillen. Stedelijk Museum Schiedam heeft bijvoorbeeld een verzameling (vroeg) Cobra-kunst in zijn collectie, terwijl dat in Heerlen minder prominent is. In Schiedam ontbreekt het werk van kunstenaars die bepalend waren voor de ontwikkeling van de kunst in de jaren 80, zoals Marlene Dumas, René Daniëls en Rob Scholte, en dit is wel vertegenwoordigd in SCHUNCK*. We werken daarom samen: we stemmen ons verzamelbeleid op elkaar af, kopen regelmatig samen aan en delen kennis. De afgelopen jaren deden we jaarlijks een gezamenlijke aankoop, waaronder *It is time to say hello at the east pole* van Funda Gül Özcan, *Smoke-Bomb-Smoke* van Navid Nuur, *Patriarchy is History* van Yael Bartana en *Yorishiro* van Charlotte Dumas. In het najaar van 2021 staat ook een gezamenlijke aankoop gepland. De komende jaren blijven we nauw samenwerken. We proberen ook naar gezamenlijke presentaties toe te werken en het convenant mogelijk uit te breiden. We bezoeken samen kunstenaarsateliers en beurzen en delen kennis van relevante kunstenaars en netwerken. We maken de kruisverbanden tussen onze collecties beter zichtbaar via de Collectie Nederland en de verbeterde

Erik Mattijssen bij zijn werk *De Hoogstraat*. Fotografie: Fleur Beerthuis

Yael Bartana, *Patriarchy is History*, 2019, collectie Stedelijk Museum Schiedam en SCHUNCK*. Fotografie: Aad Hoogendoorn

online collectiepagina op onze website. Tot slot willen we de gezamenlijke aanwinsten ook vaker presenteren, aangevuld met bruiklenen uit elkaars collecties. In het najaar van 2021 is zo'n gezamenlijke presentatie eerst in SCHUNCK* te zien, en mogelijk in de zomer van 2022 in Schiedam. Tot slot is er de intentie om in 2022 een seminar te organiseren voor collega-musea met als achterliggend idee dat we het samenwerkingsverband mogelijk uitbreiden met een of twee Nederlandse musea.

Schenken

Een belangrijk deel van de collectie is ontstaan uit schenkingen (of legaten) van particuliere verzamelaars. In het verleden vonden memorabele schenkingen plaats, zoals de verzameling Cobra-werken uit de nalatenschap van G.A. Verweij, de Altena Boswinkel Collectie en zeer recent de omvangrijke schenking van de NOG Collectie van de Stichting Beheer SNS REAAL. Ook kunstenaars hebben altijd werk geschonken, van Karel Appel tot nu levende

kunstenaars als Karin Arink, Navid Nuur, Erik Mattijssen, Gijs Assmann en Diet Wiegman. De kwaliteit van het werk, aansluiting bij onze kerncollecties, kunsthistorische waarde en verwachting dat we het werk ook daadwerkelijk gaan tonen zijn de belangrijkste criteria waarop we een schenking beoordelen. Het museum ontvangt ook zeer regelmatig aanbiedingen voor schenkingen voor de collectie stadsgeschiedenis. Daarvoor geldt als criterium dat het object een belangrijk Schiedams verhaal vertelt en daarmee de stadsgeschiedenis verrijkt. Zo aanvaardden we schenkingen die te maken hadden met het winkeliersverleden van de Hoogstraat, voorwerpen gerelateerd aan de Tweede Wereldoorlog in Schiedam en recent nog persoonlijke voorwerpen van de prominente Schiedammer Piet Sanders. Het museum onderhoudt daartoe tot nu toe vooral informeel contact met verzamelaars, maar zal de komende tijd in externe communicatie ook het belang van schenken bij leven of via legaat of testament nadrukkelijker promoten.

Bruiklenen

Een collectie staat nooit stil. We vinden het in Nederland belangrijk dat kunst tussen musea wordt uitgewisseld, zodat zij ten volle wordt getoond en benut. Ook het Stedelijk Museum Schiedam draagt hieraan zijn steentje bij. We kennen een ruimhartig bruikleenbeleid en honoreren vrijwel elke aanvraag van een museum of cultureel instituut dat het werk veilig en onder de juiste condities presenteert. Sinds we stap voor stap onze collectie ontsluiten via de database van de Collectie Nederland neemt het aantal bruikleenaanvragen toe. Zo hebben we recent bijvoorbeeld werk uitgeleend aan de Kunsthall, het Dordrechts Museum, Kunstmuseum Den Haag en Museum Jorn in Silkeborg. Wij lenen zelf ook werken uit andere collecties om onze tentoonstellingen sterker te maken. In de afgelopen jaren werden onze bruikleenaanvragen soms niet gehonoreerd,

omdat het klimaat in onze zalen niet toereikend was. Na de renovatie is er een tentoonstellingsvleugel met het hoogste klimaatniveau, waardoor we beter in staat zullen zijn om bruiklenen van topkwaliteit te tonen. Onze collectie is ook meer permanent versterkt via langdurige bruiklenen uit particuliere collecties en van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE). Een bekende en omvangrijke langdurige bruikleen bestaat uit een groot aantal werken uit de nalatenschap van kunstenaar Constant. Langdurige bruiklenen hebben vaak een inhoudelijke waarde, maar brengen ook kosten voor verzekering, beheer en opslag met zich mee. Het Stedelijk Museum Schiedam stelt zich de komende jaren dan ook kritischer op in het aanvaarden van langdurige bruiklenen en evalueert de bestaande langdurige bruiklenen.

Constant, *L'Insurrection (De opstand)*, 1985

Onderwijs en informele educatie

Schoolbezoek aan *Kijkdepot Schiedam*. Fotografie: Studio Look J. Boden

Het museum heeft een prachtige traditie in cultuureducatie. Vanaf 1956 zette museumconservator Pierre Janssen de toon: 'kinderen die overal aanzitten' waren zijn favoriete bezoekers. Hij had daarbij de stellige overtuiging dat je het kijken naar kunst - het omgaan met schoonheid - moet trainen, maar dat de docent altijd moet 'werken vanuit nieuwsgierigheid naar de mens tegenover hem'. De mens is geen schietschijf voor zijn kennis, maar een mogelijkheid van eigen ontwikkeling'. Die visie omarmen we nog altijd. Het museum is een plek waar je kennis kunt maken met en genieten van kunst en geschiedenis. Een plek waar je met school naartoe gaat of waar je met een groep afsprekt om een rondleiding te volgen. Waar je nieuwe dingen ziet, maar ook iets herkent. Waar je zelf op ontdekking gaat, maar waar je ook bij de hand wordt genomen en waar de context en de verhalen een kunstwerk of een historisch object tot leven brengen. Een plek waar je mag zijn, een fijne dag hebt, iets ervaart of iets beleeft, iets leert of iets ontdekt.

Onderwijs en educatie vormen - naast tentoonstellingen, de collectie en Mijn Schiedam - een belangrijk programma in het museum. De afgelopen jaren is het museum publieksvriendelijker, toegankelijker en inclusiever geworden. Die aanpak vertaalt zich ook naar het educatieprogramma. Het is ons doel om een plek te worden van, voor en door scholen, docenten en leerlingen. We streven ernaar dat scholen zich het museum eigen maken en het zien als een verlengstuk van het klaslokaal. Zo hopen we in de toekomst voor alle Schiedamse leerlingen een rol van betekenis te spelen.

Inhoudelijk nog relevanter

Ons primaire doel is dat we de komende tijd nog relevanter worden voor scholen. Daarmee bedoelen we dat docenten en leerlingen onze programma's en mogelijkheden inzetten voor hun eigen doelen en integreren in het onderwijsaanbod. Dat uit zich er vervolgens in dat scholen het museum bezoeken en/ of een rondleiding of programma afnemen, maar ook dat contact plaatsvindt in de vorm van een les op

school, het gebruikmaken van ons lesmateriaal in de klas of het samenwerken in een project. Dat gaat ons alleen lukken als we continu in gesprek blijven over de behoeftes, vragen, doelen en idealen van het onderwijs en de docenten. De komende jaren organiseren we daarom een jaarlijkse docentendag. Ook hebben scholen soms een hele specifieke vraag of willen ze in projectvorm samenwerken. Op die verzoeken gaan we steeds vaker in. En we trainen docenten op school.

Een relevanter aanbod betekent ook dat we ons educatieprogramma de komende jaren inclusiever maken. We vragen of voldoende scholen, docenten en leerlingen zich in ons aanbod herkennen. Daarbij letten we ook op de diversiteit in kunstenaars en thema's die in de programma's worden besproken, de taal die we gebruiken en de representatie binnen het team van museumdocenten.

Leerkrachtensessie, samen met Mooi Werk. Fotografie: Wim van den Berg

Alle scholen binnen bereik

We hebben de afgelopen jaren vooral geïnvesteerd in een brede basis: het aanleggen van een netwerk van scholen, het ontwikkelen van een structureel programma voor scholen en samenwerking met Stichting Mooi Werk en andere aanbieders voor cultuuronderwijs. Dat heeft zijn vruchten afgeworpen. In de jaren 2017 – 2019 is het aantal leerlingen dat het museum bezoekt gegroeid naar jaarlijks 2400 leerlingen uit het primair onderwijs en 1700 uit het voortgezet onderwijs. Bijna 80% van hen is afkomstig uit Schiedam. De 20% van buiten Schiedam bestaat vooral uit het voortgezet en hoger onderwijs. Voor de periode 2022-2025 is het onze ambitie om voor alle onderwijsinstellingen in

Schiedam van betekenis te zijn. We richten ons op meer verschillende typen scholen in de verschillende wijken van de stad. Voor de scholen in wijken met relatief grote armoede en slechte scores op de sociale index zetten we ons extra in. Ook gaat speciale aandacht uit naar vmbo en mbo en gaan we actief samenwerken aan met Lentiz I LIFE College, Albeda en het Techniek College. Daarbij valt te denken aan programma-aanbod dat aansluit bij het vak burgerschap of het aanbieden van stageplaatsen of werkervaringssessies. Tot slot denken we ook aan samenwerking met het Brede schoolaanbod, IMC weekendschool, Petje af en de Kleine ambassade.

Schoolbezoek aan de tentoonstelling *Van Cobra tot Boorolie*.

Fotografie: Fleur Beerthuis

Ons basisaanbod

Het museum werkt met een basisaanbod voor het onderwijs: een vast programma dat zich gemakkelijk aanpast aan de wisselende tentoonstellingen en dat werkt met een doorlopende leerlijn die aansluit op het reguliere curriculum. Voor het primair onderwijs ontwikkelde Wolf Brinkman lessen waarin het onderzoek naar basisbegrippen uit de taal en meetkunde voorop staat. Door te kijken naar kunst onderzoek je vormen, concepten en je verbeelding. Voor het voortgezet onderwijs hebben we de programma's *Ik & de ander*, *de ander & ik*, en *Filosoferen bij kunst*. Deze lessen vormen een belangrijke constante factor: leerkrachten zijn er mee vertrouwd en krijgen zo de mogelijkheid de lessen goed in hun reguliere aanbod te integreren. Ze weten dat ze het museum altijd kunnen bezoeken, ongeacht welke tentoonstelling er op dat moment is te zien. Ter aanvulling en verdieping ontwikkelen we de komende tijd meer basis-

Maatjesproject. Fotografie: Fleur Beerthuis

materialen, zoals filmpjes, korte opdrachten of doebladen, voor gebruik op school of in het museum.

In de jaren 2020 en 2021 verliep het contact met de scholen moeizamer, eerst door de corona-lockdowns en vervolgens door de renovatie, maar dit nodigde ook weer uit tot vernieuwing van ons aanbod. We bieden sindsdien ook lessen in de klas aan en hebben onderwijsmaterialen ontwikkeld die leerkrachten naar eigen inzicht kunnen inzetten. Tot slot werken we soms meer structureel samen met een school, zoals OBS de Taaltuin, of juist incidenteel in projectvorm, zoals met de dansmavo. Een project dat we weer nieuw leven gaan inblazen is het *Maatjesproject*, dat uitgaat van de kracht en kennis van kinderen zelf. Leerlingen uit groep 7 nemen een maatje uit groep 1 mee door het museum.

Verbreding van het aanbod: erfgoededucatie

Als gevolg van de nieuwe focus op stadsgeschiedenis gaan geschiedenis en erfgoedwijsheid ook onderdeel uitmaken van ons onderwijsprogramma. Deze programma's koppelen we aan *Panorama Schiedam*. Deze verbreding vraagt om opbouw van expertise op het gebied van erfgoededucatie. Hiervoor werken we samen met een aantal leerkrachten uit Schiedam en enkele Schiedamse erfgoedinstellingen. Het museum is zich ervan bewust dat er bij andere instellingen in Schiedam al ervaring is met erfgoededucatie. We betrekken deze instellingen hier daarom bij en zullen het aanbod ook met hen afstemmen. Het doel is om vanaf de heropening een geschiedenis- en erfgoedprogramma voor alle lesniveaus aan te bieden en daarin intensief op te trekken met de andere erfgoed aanbieders in de stad.

Informele educatie: het atelier als ontmoetingsplek

Educatie vindt niet alleen plaats binnen schooltijd. Al sinds Pierre Janssen genieten mensen bijvoorbeeld ook van onze Kunstklassen. Generaties Schiedammers maakten hier in hun vrije tijd kennis met de wereld van kunst. Daarnaast organiseren we ook familieprogrammering, kinderworkshops, 'ontmoet en groet'-sessies en lezingen. Dit educatie-aanbod, dat we informele educatie noemen, draagt sterk bij aan de toegankelijke en publieksvriendelijke uitstraling van het museum. Als onderdeel van de verbouwing wordt het huidige atelier verplaatst naar het hart van het souterrain en opnieuw ingericht. Dit zien we als een nieuwe impuls voor het aanbod informele educatie, want behalve schoolgroepen kunnen we hier ook andere bezoekers ontvangen. Het wordt een inspirerende en vaste plek voor tal van activiteiten, gericht op het maken, onderzoeken, uitwisselen, ontmoeten en leren. Met het informele educatieprogramma zullen we ons vooral richten op doelgroepen

die het museum niet als vanzelfsprekend bezoeken en dus echt een extra activiteit nodig hebben om verleid te worden om wel te komen.

Groei

Alle genoemde initiatieven moeten leiden tot een stijging in het aantal deelnemende scholen en leerlingen. In de periode 2022-2025 hopen we op een geleidelijke groei naar jaarlijks tenminste 3000 leerlingen uit het basisonderwijs en 2000 leerlingen uit het voortgezet onderwijs die het museum bezoeken aan de hand van een onderwijsprogramma. Ook is ons doel dat alle 23 basisscholen, 8 scholen voor voortgezet onderwijs en 2 mbo-opleidingen tenminste een keer gebruik hebben gemaakt van aanbod van het museum. Aanvullend gaan we jaarlijks met ten minste vier scholen (basisonderwijs, voortgezet onderwijs, mbo) een (meerjarig) partnership of (structurele) samenwerking aan.

Schoolklas aan het werk in het atelier. Fotografie: Fleur Beerthuis

Mijn Schiedam

Modest Fashion art fair met modeshow. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Het Stedelijk Museum Schiedam heeft zijn wortels in Schiedam. Het beheert de kunst- en historische collectie van de stad en die is van alle inwoners. Daarom willen we van betekenis zijn voor Schiedammers. Dat is voor ons museum niet louter een slogan, we zien het als ons DNA, als wezenlijk onderdeel van het museum dat we zijn. We zetten de deuren daarom wagenwijd open naar de stad. Bij alles wat we doen, nemen we de Schiedammer in acht. Zo programmeren we publieksvriendelijk, ontvangen iedereen gastvrij, gaan met Schiedammers co-creatie aan en werken zoveel mogelijk samen. Dat resulteerde tot nu toe al in mooie projecten en in de samenwerking met Schiedamse vrijwilligers, Schiedamse leveranciers en Schiedamse figuranten in onze trailers.

Een terugblik

Het centraal stellen van de Schiedammers is een werkwijze die we al sinds 2016 toepassen. Het was al snel onze vurige

wens om dit type activiteiten, waarin veel energie en tijd gaat zitten, zo impactvol en duurzaam mogelijk te organiseren. Dit resulteerde eind 2018 in het meerjarige programma Mijn Schiedam, gefinancierd door VSBfonds, BankGiro Loterij Fonds en het Mondriaan Fonds. Hun meerjarige bijdragen zorgen ervoor dat we structureel budget hebben om in bewoners en programma's te investeren en een stadsprogrammeur aan te stellen. Na die professionaliseringslag volgden presentaties in het museum zelf, zoals *Modeltrein Kerstfestijn*, *Voor Jillis*, *Post/Delete* en *de Vrijheidsrok*, evenals activiteiten voor, door en met Schiedammers, zoals de *Herinnerboom*, *Belly Painting festival*, *Modest Fashion Art Fair*, *Vrijheidsmaaltijd*, *Coupe de Schiedam*, het verzamelen van Schiedamse migratiegeschiedenissen, *Kunstlogé*, Metamorfose-activiteiten rondom de *Stadscocon* en het verwelkomen van statushouders met werk van Schiedamse kunstenaars.

Modeltrein Kerstfestijn. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Behalve presentaties en activiteiten bestaat een belangrijk deel van Mijn Schiedam ook uit ontmoeten, kennismaken en het bouwen aan een netwerk. De afgelopen periode hebben we geïnvesteerd in onze relaties met Vluchtelingenwerk, DOCK, Buurtvrouw, De Kleine Ambassade, Zafer Jongeren, Buurthuis Oost, Stichting J&S, vrijwilligers Sharda Ramjiawan en Willy Heikamp en de wijkregisseurs. Als blijk van respect staken we de handen uit de mouwen binnen gemeenschappen en deelden bijvoorbeeld ramadanmaaltijden uit in Nieuwland, kookten voor eenzame ouderen in De Gorzen en gaven in het buurthuis in Schiedam-Oost workshops aan kwetsbare groepen in coronatijd. Door gesprekken met wederzijdse interesse te voeren ontstaat vertrouwen. Deze netwerkfunctie is de humuslaag van Mijn Schiedam.

Het team van Mijn Schiedam kookt voor de eenzame ouderen in de buurt

Mijn Schiedam 2.0: ambities en doelen

In 2022-2025 zetten we Mijn Schiedam voort. De externe financiering loopt eind 2022 af, dus we gaan op zoek naar nieuwe steun bij fondsen. De eerste oriënterende gesprekken daarover zijn hoopvol. De fondsen zijn te spreken over het inhoudelijke programma. Er wordt gesproken van 'het Schiedam-model'. Aan de hand van de aangescherpte missie en visie en een evaluatie van de afgelopen periode definiëren we Mijn Schiedam en de doelen en ambities voortaan zoals hieronder omschreven.

Mijn Schiedam:

- Richt zich op Schiedammers die afstand voelen/ervaren tot het museum, en niet via de reguliere programma's en/ of marketing en communicatie worden bereikt.
- Bezorgt Schiedammers een ontmoeting met kunst, geschiedenis en elkaar.
- Probeert op bescheiden schaal een bijdrage te leveren aan in Schiedam relevante maatschappelijke vraagstukken: armoede, laaggeletterdheid en toenemende polarisatie.
- Komt tot uiting in ontmoetingen, gesprekken, bijdrages aan gemeenschappen, co-creatie, activiteiten en presentaties.
- Krijgt per 2022 en 2023 een thuisbasis in respectievelijk de Stadsgalerij en de Monopole
- Levert zo een bijdrage aan een sterkere en meer verbonden stad.

Doelen en ambities 2022-2025:

- Uitbreiding en verdieping van bestaande netwerken en relaties binnen Schiedam, o.a. in de wijken Nieuwland, De Gorzen en Oost.
- Meer focus op de zogenaamde noordrand van Schiedam en de wijk Groenoord.
- Extra investering in drie focusgroepen, gekozen op basis van de samenstelling van de stad en relevante grootste-vraagstukken.
- Grotere betrokkenheid van kunstenaars bij co-curatie programma's.
- Groei in het aantal deelnemers en de bekendheid van de programma's.

Wilco Garnaat met zijn *Kunstlogé*. Fotografie Aad Hoogendoorn

Voor wie doen we het

Met Mijn Schiedam blijven we ons richten op Schiedammers. Dé Schiedammer bestaat echter niet. Er zijn Schiedammers die het museum al regelmatig bezoeken en die er nog nooit zijn geweest. Schiedammers van wie de grootouders in Nederland zijn geboren en van wie de familiegeschiedenis teruggaat naar een ander land. Schiedammers met een kleine en een grote beurs, hoogopgeleiden en laaggeletterden, oude en jonge Schiedammers. Een deel daarvan weten we te enthousiasmeren of verleiden via de reguliere programma's en marketing en communicatie. Zij hebben al kennis van of interesse in het museum. Mijn Schiedam is het programma waarmee we ons richten op Schiedammers die het museum niet uit zichzelf, niet als vanzelfsprekend, weten te vinden. Ze ervaren om verschillende redenen een drempel of denken dat het museum niks voor of niet 'van' hen is. Voor deze groep organiseren we speciale programma's en activiteiten om alsnog een band op te bouwen en hen in contact te brengen met kunst en

geschiedenis. We geven Schiedammers zo de kans om te ontdekken of en hoe het museum ook een plek voor hen kan zijn. We verwachten niet meteen dat ze de dag erna weer op de stoep staan, maar werken aan vertrouwen en een relatie.

Wat doen we voor deze Schiedammers

Om deze Schiedammers te leren kennen, organiseren we enerzijds programma's voor en/ of met hen. Zo maken we bij de heropening met kunstenaar Maarten Bel en de bij *Buurtplaatjes* betrokken bewoners een presentatie in de Stadsgalerij. Ook onderzoeken we hoe we armoede - een zeer relevant thema in Schiedam - kunnen vertalen naar een tentoonstelling waarbij Schiedammers zelf een rol spelen. Andere keren werken we vanuit een bestaande tentoonstelling en vullen die aan met 'Mijn Schiedam-activiteiten'. Bij de geplande tentoonstelling over Frieda Hunziker en Curaçao, willen we bijvoorbeeld Schiedammers met Curaçaose wortels betrekken.

Kunstenaar Maarten Bel met 'plaatje' Johan Dompig. Fotografie Hoogendoorn

We weten zo steeds meer Schiedammers te bereiken, maar nog lang niet allemaal. Er zijn ook Schiedammers die met zulke ingrijpende sociaal-maatschappelijke vraagstukken worstelen, dat wij niet op hun vizier staan. Het museum laat deze groepen niet links liggen en kiest ervoor om ook hen te betrekken. Op een bescheiden niveau willen we via kunst en geschiedenis een bijdrage leveren aan deze vraagstukken, en wat mentale ruimte te creëren voor deze Schiedammers. We dragen zo een (klein) steentje bij aan het creëren van een veerkrachtige stad, waarin alle Schiedammers zich thuis voelen, respectvol en geïnteresseerd omgaan met verschillen, en met elkaar verbinden op hun overeenkomsten.

Focusgemeenschappen

Al hoewel 'de Schiedammer' in brede zin onze doelgroep blijft, durven we daarnaast ook te focussen op een drietal specifieke 'groepen' in de stad. Die focus wordt bepaald

door de omvang en relevantie van de groep alsook de mate waarin deze groep afstand tot het museum ervaart.

Focusgemeenschap 1: Schiedammers met een klein besteedbaar inkomen

Schiedam is van oudsher een gemeente met een relatief hoog percentage armen. In 2019 stond Schiedam in de top vijf van armste steden van Nederland.¹ Schiedammers boven de 65 en minderjarige kinderen lopen het grootste risico op een leven in armoede. Het SCP concludeert dat het aandeel minderjarige kinderen dat in armoede leeft in Rotterdam, Amsterdam, Vaals en Schiedam het hoogst is van Nederland. Het museum kan deze armoede uiteraard niet oplossen, maar we verhouden ons er wel toe.

We verwerken het in ons prijsbeleid, organiseren gratis activiteiten voor Schiedammers met een kleine beurs, werken met partners uit het maatschappelijk domein, en we ontwikkelden een Fonds SMS op Bezoek waar

¹ <https://digitaal.scp.nl/armoedein kaart2019/waar-wonen-de-armen-in-nederland/>

Schiedammers een aanvraag kunnen doen voor een gratis activiteit. We hopen in de komende periode ook een tentoonstelling te maken over het thema armoede.

Focusgemeenschap 2: Laaggeletterde Schiedammers

Naar schatting is 32% van de Schiedammers tussen de 16 en 65 jaar laaggeletterd, wat neerkomt op 17.000 mensen. Het gaat hier zowel om NT1 (mensen die in Nederland basis- en/ of vervolgonderwijs hebben genoten, maar nog steeds grote moeite hebben met lezen en schrijven) als NT2 (nieuwkomers/ anderstaligen met een andere moedertaal). Ook hiervoor geldt dat het museum dit grote vraagstuk niet kan oplossen, maar er via kunst en geschiedenis wel een (bescheiden) positieve bijdrage aan kan leveren. In 2021 startten we daarom *Ha kunstwerk, Hoi gedicht, Hallo computer* (kort: 'Ha, Hoi, Hallo') in samenwerking met DOCK, de bibliotheek en drie ervaringsdeskundigen, zoals Koos Vervoort. Door naar kunst te kijken, er (eenvoudige) gedichten over te maken en hierover te praten met museumdocenten en elkaar ontwikkelen Schiedammers hun taalvaardigheid. Het project is een pilot, waarin we nog onderzoeken hoe kunst en cultuur kunnen bijdragen aan de taalontwikkeling. Bij succes leidt dit mogelijk tot een duurzaam aanbod van rondleidingen, workshops en programma's.

Focusgemeenschap 3: Turkse gemeenschap

In 2020 had 43,7% van de Schiedamse bevolking een migratie-achtergrond, waarvan 23,2% een Turkse migratie-achtergrond. De Turkse gemeenschappen vormen daarmee samen een grote en belangrijke groep in Schiedam. Uit gesprekken met Turkse Schiedammers en sleutelfiguren uit die gemeenschappen weten we dat deze groepen het museum nog niet goed kennen en er weinig komen. Juist vanwege de omvang en relevantie van deze groep en onze ambities op het vlak van culturele en etnische diversiteit vinden we het relevant om extra aandacht te geven aan de Turkse gemeenschappen. We starten bij Turks-Nederlandse Schiedammers met een interesse in kunst en cultuur, die we via programmering en aangescherpte marketing en communicatie proberen te bereiken. Ook werken we aan de representatie in onze organisatie en onder onze vrijwilligers. Aanvullend werken we aan relaties met sleutelfiguren in Nieuwland en hopen we via samenwerking met Turkse kunstenaars ook tot nieuwe

co-creatieprogramma's te komen met Turkse Schiedammers. Zo hopen we bijvoorbeeld een tentoonstelling van Turkse hedendaagse kunst te maken.

Talkshow *Turks brood met hagelslag* in de Kroepoekfabriek

Programma's en activiteiten 2022-2025

In 2022-2025 ontwikkelen we programma's voor, door en van Schiedammers en ondersteunen we initiatieven van Schiedammers. Elk programma heeft altijd een duidelijke component kunst of geschiedenis en bij voorkeur wordt een kunstenaar en/ of creatief betrokken. Om de activiteiten zichtbaarder te maken voor andere Schiedammers wordt zoveel mogelijk naar een concreet eindproduct met een sterk visuele component (kunstwerk, fotoreportage, podcast, on- of offline tentoonstelling) toegewerkt. Alhoewel het zich moeilijk laat voorspellen, omdat we programma's vooral *community-driven* ontwikkelen, hebben we het volgende voor ogen:

Buurtplaatjes Schiedam

In juli 2021 deden ruim zeventig Schiedammers uit Schiedam-Oost mee aan *Buurtplaatjes*: een samenwerking van Stedelijk Museum Schiedam en kunstenaar Maarten Bel. Schiedammers spaarden hun burens en plakten ze in het bijbehorende stickerboek. Het werkte net als bij de voetbal- of Pokemonplaatjes, alleen kreeg je ze nu niet bij een grote supermarkt maar bij negen ondernemers in Schiedam-Oost. We hopen dat mensen elkaar door dit kunstproject beter leren (her)kennen en makkelijker een praatje maken. Uitgangspunt is dat mensen meer met elkaar gemeen hebben, dan ze nu soms denken. We groepeerden burens in het boek in ludieke categorieën, zoals 'Schiedammers die wel eens een leven hebben gered' of 'met een warm maal ontbijten'. In Schiedam-Oost waren

Buurtplaatjes plakboek en plaatjes. Fotografie: Aad Hoogendoorn

1.000 stickerboeken en 100.000 stickers beschikbaar en werden ruilmiddagen en activiteiten georganiseerd. Hierbij werd duidelijk hoe deelnemers met diverse leeftijden en achtergronden met elkaar in gesprek raakten. Het project is zo enthousiast ontvangen, zowel door ondernemers als bewoners, dat we dit in 2021/2022 uitbreiden naar heel Schiedam. Bij de heropening van het Sint Jacobs Gasthuis sluiten we het project af met een presentatie in de *Stadsgalerij*.

Ruilmiddag Buurtplaatjes. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Wijken Welkom

In het voorjaar van 2022 heropent het gerenoveerde museum na een sluiting van anderhalf jaar. Dat willen we vieren met zoveel mogelijk Schiedammers. Daarom organiseren we direct na de opening onder de noemer *Wijken Welkom* wijkavonden of -middagen in het museum, waarvoor alle inwoners van een wijk worden uitgenodigd. In de aanloop naar de middag/avond worden er via sleutelfiguren in de wijk al workshops en activiteiten georganiseerd als 'warming-up'. Op de dag zelf worden de bewoners met bussen opgehaald. Op de wijkavond of -middag staat het museum in het teken van kunst en geschiedenis, maar vooral ook van de wijk zelf. Er is een hapje en een drankje, verzorgd door lokale koks en cateraars, er zijn optredens van lokale dans- en/ of muziekgroepen en een 'local hero' uit de wijk is gastheer of -vrouw. Bezoekers krijgen rondleidingen en er zijn workshops voor kinderen. Het wordt een levendige en bruisende middag/avond met een open en verwelkomende sfeer, waarbij bezoekers niet alleen kennismaken met het museum, maar ook met elkaar. Als alle wijken zijn geweest, onderzoeken we of we *Wijken Welkom* jaarlijks blijven organiseren.

Belly Painting festival. Fotografie: Batya Brown

Iftar in de kapel van het Stedelijk Museum Schiedam.
Fotografie: Hans Anderson

Programma's voor jongeren

In lijn met de aangescherpte missie en visie van het museum en de programmaliijn 'nieuwe kunst' zullen we ook binnen Mijn Schiedam proberen jongere Schiedammers te betrekken. In samenwerking met de educatie-afdeling zullen we de komende tijd de relaties proberen te versterken met sleutelfiguren en organisaties die veel contact hebben met jonge Schiedammers, zoals de jongerenverenigingen van het Islamitisch Centrum, de YETS Foundation, DOCK en Bliip. Rond tentoonstellingen die aantrekkelijk zijn voor een jonge doelgroep, zoals de *post-graffiti* tentoonstelling en *Frieda Hunziker en Curaçao* zullen we ook jongeren betrekken.

Culturele feesten

Vanwege de stevigere ambities op het gebied van diversiteit besteden we binnen Mijn Schiedam meer aandacht aan de culturele diversiteit. Een kwart van de Schiedammers heeft Turkse wortels, en 14,9% van de Schiedammers behoort tot de Afro-Caribische gemeenschap. De statistieken spreken bovendien over de categorie 'overig' (21%), waarvan we vermoeden dat hieronder de Poolse, Bulgaarse, Somalische en Syrische Schiedammers behoren. We onderzoeken daarom de komende periode de culturele of religieuze feestdagen en tradities van deze gemeenschappen om te kijken hoe we daar mogelijk een mooie bijdrage aan kunnen leveren. In 2019 maakten we daarmee al een start met een Iftar maaltijd en in 2021 besteden we aandacht aan Diwali, ook wel het hindoeïstische lichtjesfeest. In de komende jaren onderzoeken we wat we kunnen betekenen met kerst, Eid (suikerfeest), Holi en/of Diwali, Baba Marta, maar ook keti koti.

Stadsgalerij en Monopole

Belangrijk onderdeel van Mijn Schiedam is dat Schiedammers in co-creatie bijdragen aan presentaties of onderwerpen aandragen voor een tentoonstelling, zoals in de online tentoonstelling *Constant in Oorlog* dit najaar en de *Buurtplaatjes XL* presentatie bij heropening. De realiteit is echter ook dat er altijd 'ruimtegebrek' is in het gasthuis en dat de vele programmaliijnen soms met elkaar concurreren om vierkante meters. Daarom creëren we in het souterrain van het gasthuis een Stadsgalerij waar Schiedammers of Schiedamse organisaties doorlopend kunnen programmeren en/ of waar presentaties vanuit Mijn Schiedam een plaats kunnen krijgen. Dat wil niet zeggen dat dit de enige ruimte is waar die presentaties kunnen plaatsvinden, maar wel dat er altijd een ruimte beschikbaar is. Als we vanaf eind 2023 ook de Monopole mogen programmeren, zal dit de nieuwe thuisbasis worden van Mijn Schiedam. De Monopole zal, veel meer nog dan het gasthuis, een huiskamergevoel hebben en de deuren letterlijk openzetten naar de straat. Daarbij worden de ruimtes van de Monopole zo ingericht dat zij veel eenvoudiger dan het gasthuis te gebruiken zijn voor activiteiten van gemeenschappen.

Diversiteit en inclusie

Bezoekers bij *Zwermen* van Zoro Feigl. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Het Stedelijk Museum Schiedam wil een museum zijn waar iedereen zich welkom en thuis voelt. Wij willen dat niet alleen in woorden benadrukken. We geven er handen en voeten aan via de in 2016 ingeslagen nieuwe koers, waarin toegankelijkheid centraal staat, het werken volgens de OFF-BY-FOR-ALL methode en het programma Mijn Schiedam. Al even vóór de discussie over diversiteit en inclusie terecht weer oplaaide, verankerden wij inclusie dus al stevig in onze missie.

De afgelopen jaren is Stedelijk Museum Schiedam daarom voorbeeldstellend geweest als het gaat om een brede vorm van inclusie. Via de OBFA-methode en Mijn Schiedam zetten we niet alleen de bestaande deuren van het museum wagenwijd open. We creëren ook 'nieuwe deuren' voor mensen die toch nog altijd een drempel ervaren: via samenwerkingen en co-creaties brengen we ze in contact met

kunst en geschiedenis om uit te vinden of het iets voor ze is. Ook heeft het museum een lange traditie in cultuureducatie, waarbij we ons primair richten op scholen in alle wijken van Schiedam. Jonge Schiedammers komen zo in al heel vroeg in contact met het museum. Voor heel veel mensen is dit nog altijd de eerste herinnering aan kunst of geschiedenis. Door ook de komende jaren stevig te investeren in de Schiedamse jeugd verhouden we ons tot een superdiverse generatie Schiedammers. Ook hier gaat het dus eigenlijk al om de ambitie een inclusief museum te zijn.

Bewustzijn van actuele maatschappelijke ontwikkelingen

De ambitie om een inclusief museum te zijn, gaat echter verder dan wat wij tot nu toe hebben gedaan en vraagt om continue zelfreflectie, 'training' en aanpassing. Bovendien volgen wij ook de actuele ontwikkelingen in de samenle-

ving op de voet. Sinds de moord op de zwarte Amerikaan George Floyd ontstond een breed gedragen en wereldwijde protestbeweging, die aandacht vraagt voor discriminatie en institutioneel racisme. Daardoor zijn thema's als representatie en rechtvaardigheid in musea urgenter dan ooit. Inmiddels is Black Lives Matter ook aanjager voor een bredere emancipatiebeweging. Als gevolg van toenemende discriminatie en geweldsdelicten richting de LHBTIQ+-gemeenschap in Europa is er ook weer meer aandacht voor LHBTIQ+. Ook ontstaat onder jonge mensen weer een nieuwe feministische voorhoede, die voor nieuwe en andere doelen strijdt dan voorgangers uit de eerste en tweede feministische golf. Het intersectionalisme of 'kruispuntdenken' - het fenomeen dat maatschappelijke ongelijkheid zich voordoet langs verschillende assen, die elkaar snijden - verbindt deze emancipatiebewegingen met elkaar, waardoor zij nu veel impact hebben. Als museum dat midden in de samenleving wil staan, volgen wij deze ontwikkelingen en emancipatiebewegingen uiteraard op de voet.

Het neutrale museum bestaat niet

Als museum met een klein team kunnen wij niet op al die fronten vooraan staan, maar we kunnen wel onze ingeslagen weg voortvarend voortzetten en schromen daarbij niet om onszelf ook te verbeteren. Daarom stellen we voor de periode 2022-2025 enkele heldere, nieuwe ambities. Ook verankeren we diversiteit en inclusie nadrukkelijker in de nieuwe missie/visie. Hiermee benadrukken we het belang van dialoog, maar ook het maken van duidelijke keuzes. Alhoewel een ogenschijnlijk kleine nuance, is ons uitgangspunt niet meer dat het museum neutraal probeert te zijn. Door de kunstenaars die we wel en niet tonen, de publieksgroepen op wie we ons richten en de taal die we gebruiken, maken we keuzes en zijn we in beginsel subjectief. Ook willen we ons kunnen uitspreken over kwesties die mensen beledigen of uitsluiten. Daarmee zeggen we niet dat we 'partij kiezen', wel dat we de keuzes kunnen maken, die rechtvaardig zijn en bij onze missie en visie passen.

Iris Kensmil, *Gloria*, 2015

Motivatie en dimensies

Diversiteit en inclusie beginnen bij motivatie. Wij geloven dat diversiteit, representatie en inclusie ons aanbod beter, creatiever en innovatiever maken en recht doen aan de samenleving waartoe wij ons zo graag willen verhouden. Alhoewel diversiteit meerdere dimensies kent, heeft maatschappelijke/ sociale diversiteit en cultureel-etnische diversiteit onze prioriteit. Dit komt voort uit onze eerdere focus op sociale/ maatschappelijke diversiteit via Mijn Schiedam en de superdiversiteit die het Schiedam van nu kenmerkt. Binnen culturele diversiteit besteden we extra aandacht aan de relatief grote Turkse gemeenschap in Schiedam (24%), maar ook aan de Afro-Caribische gemeenschap (14.9%). Bij aankopen en programmering heeft daarnaast genderdiversiteit onze aandacht, gezien de nog altijd sterke ondervertegenwoordiging van vrouwelijke kunstenaars in programma en collectie. Aanvullend zullen we - indien die vraag zich voordoet - programma's of projecten ontwikkelen die zich richten op andere dimensies van diversiteit, zoals LHBTIQ+ of religieuze diversiteit. In praktische zin wordt diversiteit en inclusie onderdeel van het takenpakket van alle medewerkers, met eindverantwoordelijkheid bij directie en managementteam. Concreet werken we aan ambities en doelen per P van de Code Diversiteit en Inclusie.

Programma

Binnen ons programma hebben we oog voor representatie. De extra aandacht voor vrouwelijke kunstenaars en kunstenaars met een biculturele identiteit zullen we de komende tijd verstevigen. Dit jaar verwierven we bijvoorbeeld werk van Femmy Otten, Lotti van der Gaag en de zwarte vrouwelijke kunstenaars Iris Kensmil, Iriée Zambélé en Eugenie Boon. De jaren ervoor onder andere van Esiri Erheriene-Essi, Funda Gül Özcan en Shertise Solano. Als we naar onze tentoonstellingen kijken, valt vooral *Meesterlijke Vrouwen* op. Toch waren de solotentoonstellingen voornamelijk van mannen en ook in groepstentoonstellingen waren werken van vrouwen in de minderheid. Continue aandacht hiervoor blijft dus noodzakelijk. Voor de periode 2022-2025 staan onder andere een solotentoonstellingen van Anne Wenzel, Femmy Otten en Frieda Hunziker op de planning. De tentoonstelling van Hunziker vullen we vanwege de grote invloed van Curaçao op haar werk aanvullen met werken van hedendaagse kunstenaars uit Curaçao. In kwalitatieve zin kijken we ook naar de verhalen die we met tentoonstellingen en digitale producten vertellen en de perspectieven die we daarbij kiezen. Een voorbeeld van een tentoonstelling waarbij we een meerstemmig perspectief kozen, was *Modest Fashion*, waarin we aandacht schonken aan de internationale modetrend om je als vrouw bedekt te kleden. Ook binnen de historische verhalen hebben we oog voor vernieuwende invalshoeken. Zo onderzochten we in de Maand van de Geschiedenis de uitwisseling tussen het voormalig Ottomaanse Rijk en Schiedam, met de Schiedamse historica Süeda İşik en vertellen we binnen *75 jaar Vrijheid* niet alleen de grote heroïsche oorlogsverhalen, maar juist de persoonlijke verhalen van 'gewone' Schiedammers. De komende jaren blijven we meerstemmig werken in ons programma en binnen individuele tentoonstellingen. Anne Wenzel agendaert in 2022 bijvoorbeeld via grote sculpturale installaties ons veranderend perspectief op helden uit de Nederlandse geschiedenis en Femmy Otten (2022 of 2023) bevaagt de taboes rondom zwangerschap, bevalling en moederschap en stelt de 'verpreutsing' van deze tijd aan de kaak. Binnen het historisch programma durven we ook de minder leuke

kanten van onze geschiedenis te belichten, zoals bijvoorbeeld de bittere armoede toen de jeneverindustrie floreerde en het koloniale verleden van Schiedam.

Tot slot krijgt onze programmering een flinke impuls met de nieuwe programmalijn 'nieuwe kunst'. Deze programmalijn heeft als doel om de hedendaagse kunst inclusiever te maken, door kunstenaars en creatieven te tonen die tot nu toe niet of nauwelijks gezien of serieus genomen worden door musea. Het zijn makers die vaak jong en/ of bicultureel zijn en zich regelmatig engageren met actuele vraagstukken, zoals de BLM-beweging, nieuw feminisme of LBHTIQ+-emancipatie, klimaat en ecologie en de vraag van wie de publieke ruimte is. Het museum haalt daarmee nadrukkelijk een ander type makers, verhalen en kunst binnen en dus ook andere netwerken, partners en publiek.

Eugenie Boon, *Luangu*, 2021

Esiri Erherienne-Essi, *Efeturi (Hair knotting with thread)*, 2015

Personeel en partners

We hechten veel waarde aan representatie, omdat we het belangrijk vinden dat alle Schiedammers ervaren dat het museum ook echt van hen is. Eigenaarschap wordt pas echt ervaren als je je kunt herkennen in alle facetten van het museum, dus ook in het personeel. Behalve onze collectie en het gebouw zijn de mensen in en rondom onze organisatie ons grootste kapitaal. Juist daar ligt dus ook een belangrijke *driver* voor inclusie. Door met een zo divers mogelijk team, flexibele schil en ring van samenwerkingspartners te werken wordt ons artistiek product beter en zijn we een eerlijkere afspiegeling van de samenleving. De afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd in de partners. Bij Mijn Schiedam is het zelfs een primaire doelstelling om met een zo groot mogelijke diversiteit aan Schiedammers te werken en programma's te maken.

Binnen onze groep vaste medewerkers, onze museum-docenten en de freelancers die we inhuren, is een goede verdeling van leeftijd en generaties, alsook in opleiding aanwezig. Wat beter kan is de verhouding man-vrouw en etnische diversiteit. De komende jaren ligt daar dus de focus: de diversificatie van zowel ons vaste team als de flexibele schil. De afgelopen tijd hebben we daarin al de eerste stappen gezet en onze werving- en selectie onder de loep genomen. We hebben de criteria voor functies opgerekt, zodat meer mensen kunnen reageren en stellen toegankelijke vacatureteksten op. We proberen vacatures in nieuwe netwerken te delen en zetten altijd de diversiteitsfooter onder een vacaturetekst. Bij vacatures hebben Schiedammers en kandidaten met een biculturele identiteit een streepje voor. Vervolgens passen we bij de brievenselectie de *Rooney Rule* toe, een maatregel waarbij er altijd minstens twee kandidaten met het gewenste diversiteitsprofiel worden geselecteerd voor een sollicitatiegesprek. Dat heeft inmiddels geleid tot een diverser team in de publieksbegeleiding en drie nieuwe collega's met een biculturele identiteit. Ook de meest recente vacature voor de Raad van Toezicht is ingevuld met oog voor diversiteit.

Publiek

Ons publiek is de afgelopen jaren gegroeid en een belangrijk deel daarvan komt uit Schiedam. Hoe divers ons publiek daadwerkelijk is, weten we niet, omdat we het tot nu toe niet hebben gemeten. Vanaf 2022 nemen we diversiteit daarom ook mee in publieksonderzoek. Uiteraard zien we ons publiek wel elke dag in het museum of op onze tijdelijke locaties. Daaruit kunnen we opmaken dat ons publiek vaak hoger in leeftijd en wit is. Het hangt echter wel sterk af van de programmering. De *Stadscocon* trekt een jonger publiek dan het *Kijkdepot*. En *Modest Fashion* trekt een diverser publiek dan *Cobra*. De programmalijs 'nieuwe kunst' is dan ook een belangrijke troef in de verjonging en diversificatie van ons publiek. Daarnaast zullen we veel meer inzetten op de ontwikkeling van eigen content (fotografie, video, animatie, illustratie) en samenwerking op het gebied van marketing met partners die de jonge doelgroepen beter weten te bereiken. Bij de *Stadscocon* experimenteerden we met makkelijk te delen filmpjes over de cocon, we werkten samen met influencers en we richtten ons op andere dan mainstream media om deze doelgroepen te benaderen. Dit is een opmaat voor de marketing de komende jaren.

Toegankelijkheid

Ook toegankelijkheid voor bezoekers die slechter ter been zijn, verdient onze aandacht. Voor de renovatie heeft Stichting de Zonnebloem het monument getoetst op toegankelijkheid voor mensen die niet lang kunnen lopen en/ of bezoekers met een rollator, in een rolstoel of scootmobiel. Daaruit bleek dat het museum heel beperkt toegankelijk is voor deze doelgroep. Een aantal bouwkundige verbeteringen zijn meegenomen binnen de scope van de renovatie, zoals de verplaatsing van de rolstoellift naar de hoofdingang en betere liften. Ook wordt de bewegwijzering in het gebouw naar het aangepaste toilet verbeterd. Het gebrek aan aangepaste parkeerplaatsen en een betere stopplaats voor speciaal vervoer pakken we met de gemeente op. Tot slot verbeteren we de komende tijd de informatievoorziening online en in het gebouw. Deze doelgroep is namelijk risicovoller en besluit op basis van informatie op de site of ze wel of niet komen.

Marketing en communicatie

Bezoek aan de *Stadscocon* van Florentijn Hofman in de Sint Janskerk. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Stedelijk Museum Schiedam heeft zichzelf in de periode 2018-2021 na een paar zeer moeizame jaren zo goed als helemaal opnieuw uitgevonden. De bijdrage vanuit marketing en communicatie was daarbij groot. Door een nieuwe positionering en visuele identiteit, een eigenzinnige *tone of voice*, een PR-geniek activiteitenprogramma en campagnes gericht op kunstpubliek en Schiedammers stegen de bezoekerscijfers tot ruim 70.000 in 2019, waarvan 31% afkomstig uit Schiedam. Alhoewel het corona- en renovatiejaar natuurlijk met geen enkel ander jaar is te vergelijken, bieden de uitverkochte *Stadscocon* en het enthousiasme voor *Kijkdepot Schiedam* een mooi perspectief voor opnieuw veel bezoekers en draagvlak voor het in 2022 te heropenen Stedelijk Museum Schiedam.

Aangescherpte missie, visie en narratief

Het museum blijft de komende jaren zijn succesvolle koers varen en houdt dus een duidelijke focus op de stad, zijn geschiedenis en bewoners. We programmeren voor, door en met Schiedammers en zijn aanwezig in de wijken. We

gaan er daarom vanuit dat we het aandeel Schiedammers tenminste stabiel houden op een derde van het totale bezoek. In ons kunstprogramma zetten we in op kwaliteit en goede samenwerking met kunstenaars. Behalve solo's van jonge en mid-career hedendaagse kunstenaars maken we publieksvriendelijke en thematische kunsttentoonstellingen voor een breed publiek. Richting de doelgroep van Museumkaarthouders en kunstliefhebbers zetten we dit profiel steviger in. We denken dat er van deze groep een groter deel naar Schiedam te halen valt. Zeker nu het hoofdgebouw van Museum Boijmans van Beuningen zo lang gesloten blijft voor publiek. Met de programmaliijn 'nieuwe kunst' scherpen we onze identiteit ook aan: het mag jonger en diverser. We zijn er dus ook voor jonge kunstenaars en creatieve makers en hun publiek. Van een toegankelijk stadsmuseum voor, door en met Schiedammers groeien we nu ook door tot een museum dat verjongt en inzet op hoge kwaliteit beeldende kunst. Daar hoort ook bij dat we het verhaal of 'narratief' van Stedelijk Museum Schiedam 'vernieuwen'. We positioneren onszelf trots als een lokaal

en landelijk gerespecteerd museum voor kunst, geschiedenis en maatschappij dat opvalt door zijn innovatieve programma's en vernieuwende werkwijze, en landelijk opvalt en lokaal verbindt. *Modest Fashion*, *Meesterlijke Vrouwen*, *Troostkunst*, *Jouw foto in het Licht*, *Kunstlogé*, het *Kijkdepot Schiedam*, de *Stadscocon* en *post-graffiti* zijn nieuwe parels waarmee we ons verhaal vertelden.

Bezoekers gaan in gesprek tijdens *Modest Fashion Art Fair*.
Fotografie: Aad Hoogendoorn

Doelgroepen en publieksbereik

De afgelopen jaren heeft het museum zich op een brede waaier aan doelgroepen gericht, met de nadruk op kunstliefhebbers, Museumkaarthouders, Schiedammers en per tentoonstelling specifieke doelgroepen. De komende tijd richten we ons op de volgende publieksgroepen en gemeenschappen:

- Schiedammers
- Museumkaarthouders / museumliefhebbers
- Kunstliefhebbers, professionals en kunstenaars
- Liefhebbers van en geïnteresseerden in (stads)geschiedenis
- Jonge, creatieve makers en hun publiek
- Dagjesmensen en toeristen
- Gezinnen / families
- Scholieren, scholen, docenten
- Journalisten van off- en online media en influencers
- Toeristische partners en media
- Sleutelfiguren in het maatschappelijk domein en in de wijken (via Mijn Schiedam)
- Ondernemende Schiedammers die het museum steunen (vrijwilligers en donateurs)

Daarbij zien we de volgende kansen in publieksbereik:

1. Groter bereik onder Rotterdammers, met het oog op de langdurige sluiting van Museum Boijmans van Beuningen en de groeiende aantrekkingskracht van Schiedam.
2. Groter bereik onder dagjesmensen en toeristen als gevolg van het kunstwerk op het plein, *Panorama Schiedam* en de beoogde kunstinstallaties in de Monopole.
3. Groter bereik onder Schiedammers en liefhebbers van geschiedenis door de hernieuwde aandacht voor de historische collectie en *Panorama Schiedam*.
4. Groter bereik onder Schiedammers dankzij de intensievere relaties in de wijken, mede als gevolg van succesvolle programma's *Buurtplaatjes XL* en *Wijken Welkom*.
5. Jonger en diverser publiek als gevolg van de programmalijn nieuwe kunst en de ambities en doelstellingen op het gebied van diversiteit en inclusie.
6. Groter bereik onder families en gezinnen, als gevolg van het groeiend aantal gezinnen dat zich in Schiedam vestigt i.c.m. familieprogramma's rondom bijvoorbeeld Zoro Feigl en *Levend landschap*.
7. Meer en beredeneerder contact met de Schiedamse scholen en opleidingen onder het motto 'Jong geleerd, oud gedaan'.

In de periode 2022-2025 hopen we te groeien naar jaarlijks 80.000 bezoekers, uitmondend in 85.000 in 2025. We zetten erop in dat 30-35% daarvan afkomstig is uit Schiedam, tenminste een derde nieuw publiek is en dat het publiek jonger en cultureel diverser wordt. Vanaf 2022 vragen we in ons publieksonderzoek ook om leeftijd en diversiteit zodat we deze ontwikkeling daadwerkelijk kunnen monitoren.

PR en media-aandacht

De marketing en communicatie leunde tot nu toe grotendeels op free publicity en de organisatie van evenementen die zowel veel (nieuw) publiek trekken als nieuwe aanleidingen vormen voor media-aandacht. Met succes! Het museum behaalt al jaren grootse PR-resultaten: geen evenement of tentoonstelling gaat aan de lokale en regionale media voorbij en de grotere tentoonstellingen en projecten krijgen regelmatig aandacht in de landelijke media. De afgelopen jaren steeg de mediawaarde naar €3,1 miljoen in 2019.

Dat bedrag is exclusief aandacht op radio, televisie en sociale media. In 2020 lag het bedrag - ondanks de wekenlange sluiting door corona en de renovatie - op €2,6 miljoen. Keer op keer weet het museum zich in de kranten, op televisie of op de radio tussen de grotere musea te nestelen. Zo maakte het Jeugdjournaal items over *Jouw Foto in het Licht*, de *Stadscocon* en *Buurtplaatjes*. NRC Handelsblad besteedde mooie aandacht aan het *Kijkdepot Schiedam*. Directeur Anne de Hajj sierde de voorpagina van *Trouw* en vertelde bij Kunststof Radio over het museum in tijden van corona. Een journalist van de Volkskrant liep mee met het project *Kunstlogé* en *Buurtplaatjes*. Deze intensieve, snelle en succesvolle PR-aanpak zetten we uiteraard voort. Daarbij besteden we wel steeds meer aandacht aan online media en specifieke niche media die relevant zijn voor bepaalde tentoonstellingen of voor nieuwe doelgroepen. Zo hebben sommige cultuurvlogs en Instagramaccounts over kunst en musea inmiddels even veel of zelfs nog meer volgers als sommige kranten of magazines abonnees hebben.

Jeugdjournaal, 17 december 2020, *Jouw foto in het licht*

Jeugdjournaal, 4 juni 2021, *Stadscocon*

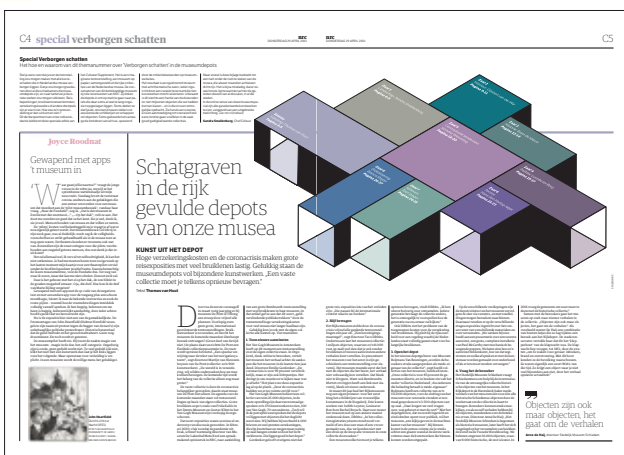
Trouw, 8 maart 2021, Nieuw in coronatijd

Volkskrant, 7 januari 2021, *Kunstlogé*

VOX skrant, 10 augustus 2021, Buurtplaatjes

NRC abc-krant, 29 april 2021, Kijkdepot

Marketing en campagnes

Behalve PR zet het museum uiteraard ook in op marketing. Juist omdat we nieuwe doelgroepen wensen te betrekken, die we veelal niet via de mainstream media bereiken,

verstevigen we onze marketing zo veel als mogelijk. Voor 2022-2025 hebben we de volgende ambities:

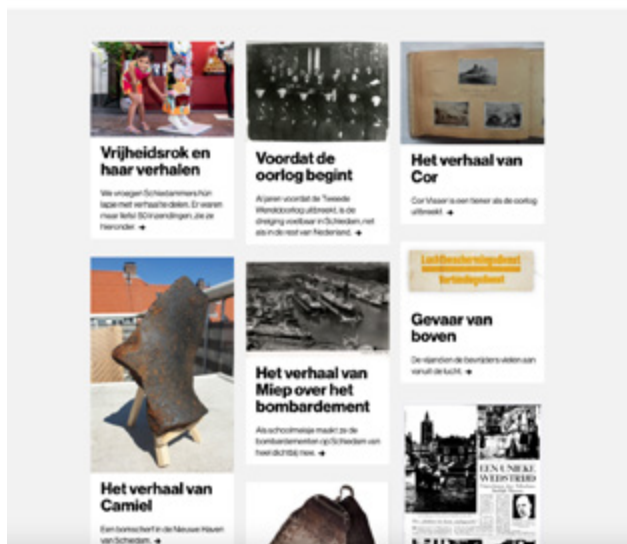
- Een meer campagnematige aanpak, met budgettaire focus op twee grote tentoonstellingen.
- Binnen campagnes meer samenwerken met *community leaders* en influencers.
- Professionalisering van de socialmediastategie (content, kanalen, bereik).
- Meer deelbare content van hoge kwaliteit creëren, met een focus op video.
- Vernieuwing van de website (stroomlijning, betere navigatie, meer aandacht voor beeld).
- Meer en beter onderzoek doen naar bezoekers en niet-bezoekers.

Online en digitale storytelling

Het museum is omringd door verschillende groepen 'fans', die verwachtingen hebben over welke verhalen het museum vertelt. Offline is het niet altijd mogelijk om daaraan tegemoet te komen. Daarom willen we inzetten op digitale producties en/ of online storytelling. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van een online tentoonstelling, een digitaal bezoek aan het kunstenaarsatelier, animaties, minidocumentaires of podcasts. Mede daarom ontwikkelt het museum in 2021 een nieuw collectieplatform binnen de huidige website waarin we verhalender en met meer aandacht voor beeld kunnen vertellen. De online tentoonstelling *75 jaar Vrijheid* is daar – hoewel nog binnen het oude format van de website – een goed voorbeeld van. Dit najaar publiceren we ook vier korte films over het voornamelijk late werk van Constant waarin hij aandacht heeft voor thema's als vluchten, oorlog en migratie. Via de films zetten we onze Cobra-collectie in de spotlight, een grote wens van liefhebbers, maar werken we ook aan een meerstemmig perspectief door vier schrijvers, woordkunstenaars, Schiedammers en jongeren te laten reageren op zijn werk. In de komende jaren komen we zo beter tegemoet aan de wens naar content over onze Cobra-collectie, onze deelcollectie fundamentele / seriële schilderkunst en de historische collectie, en tegelijkertijd werken we hiermee aan onze positionering. Uit onderzoek bleek bijvoorbeeld dat 40% van de bezoekers aan de digitale Cobra-lezing nog nooit een fysiek bezoek aan het museum had gebracht. Voor 8,4% was dat bezoek langer dan vijf jaar geleden.

Verhalen*

*Soms lastbaar, soms ook niet.

Websitpagina van 75 jaar vrijheid

Evenementen

Sinds de koerswijziging organiseert het museum een groot aantal evenementen. Vanuit educatie organiseren we programma's voor leerlingen, kinderen en families. Vanuit Mijn Schiedam organiseren we activiteiten voor, door en met Schiedammers. En vanuit marketing organiseren we evenementen die voor veel bestaande en nieuwe publieks-groepen net dat extra zetje zijn om naar het museum te komen en waarmee we door het verrassende karakter ook nog PR genereren. Deze aanpak is succesvol. De vele workshops, lezingen en andere activiteiten rondom tentoonstellingen als *Modest Fashion* en *Realisme Nu* hebben aantoonbaar tot tot meer en andere bezoekers geleid. Deze aanpak zetten we voort. Zo organiseren we rondom de *post-graffiti* tentoonstelling in de Glasfabriek workshops street art. In aanloop naar de solo van kunstenaar Zoro Feigl organiseren we een digitaal atelierbezoek en workshops voor gezinnen op het snijvlak van kunst en techniek. En rondom de tentoonstelling *Levend landschap* nodigen we bezoekers uit de natuur rondom Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen op de fiets te ontdekken.

Schaften met Colin Huizing, lezing bij *Van Cobra tot Boorolie*

Samenwerking met toeristische partners

Schiedam is in ontwikkeling en heeft een toenemende aantrekkingskracht op jonge gezinnen en creatieve makers uit Rotterdam, Amsterdam en de regio. Het toerisme naar de stad is nog niet groot, maar heeft met de historische binnenstad en het groeiend aantal creatieve ondernemingen in de binnenstad wel groeipotentieel. Een sterk Stedelijk Museum Schiedam draagt met zijn hoogwaardige kunstprogrammering en *Panorama Schiedam* bij aan de toeristische propositie. We kunnen hiermee dagjesmensen trekken uit het hele land. Uit sociaal-geografisch onderzoek van Pieter Tordoir blijkt dat namelijk de reisbereidheid voor musea en erfgoed in vergelijking met andere culturele voorzieningen het grootst is en zowel hoogopgeleiden met een alfa- als gamma-achtergrond zich bij voorkeur vestigen in de nabijheid van kunst en cultuur.² De komende jaren blijven we samen met de toeristische partners in Schiedam en Rotterdam en met collega-musea in het Museumkwartier ons best doen om Schiedam steviger op de kaart te zetten.

² <https://www.regioplan.nl/wp-content/uploads/data/file/2016/16138-Ruimtelijk-samenspel-cultuur-economie-NL-Regioplan.pdf>

Het museum als onderneming

Het Stedelijk Museum Schiedam is een zelfstandige stichting met een aantal kerntaken: het behoud en beheer van de historische en kunstcollectie van de gemeente Schiedam, ontsluiting daarvan via de website en tentoonstellingen, en het verzorgen van een educatief en maatschappelijk programma. Voor die kerntaken ontvangen we een structurele subsidie van €2,4 miljoen van de gemeente Schiedam.³ De gemeente is onze opdrachtgever, belangrijkste financier en de eigenaar van de collectie en het gebouw en daarmee onze belangrijkste stakeholder.

Om al onze kerntaken te kunnen uitvoeren zijn aanvullende eigen inkomsten noodzakelijk. Daarom is het museum ook een culturele en maatschappelijke onderneming. We ontwikkelen vernieuwende en aantrekkelijke programma's die zowel meer en andere bezoekers trekken als fondsen en particulieren aan ons binden. Daarnaast voeren we een gezonde bedrijfsvoering, waardoor we al meerdere jaren een positief resultaat schrijven en een gezond eigen vermogen inclusief enkele bestemmingsreserves hebben opgebouwd. Daardoor kunnen we investeren in onze toekomst: onze tentoonstellingen, de renovatie van ons museumgebouw, een kunstwerk op het plein en uitbreiding naar de Monopole.

BIS-financiering

In de periode 2021-2024 is het museum onderdeel van de Basisinfrastructuur van het Rijk. Jaarlijks ontvangen we vanuit het Ministerie van OC&W €250.000,- subsidie voor het programmeren van 'nieuwe kunst'. Het betreft dus geen exploitatiesubsidie. Vanuit deze subsidie programmeren en bekostigen we ook een curator 'nieuwe kunst', die per oktober 2021 van start gaat.

Financieringsmix

Na enkele succesvolle jaren en experimenteren met verdienmodellen weten we dat het werven van eigen inkomsten via publiek (inkomsten uit entree, winkel, restaurant) en fondsen voor ons het beste werkt. De publieksgerichte manier van werken en marketing- en communicatie-aanpak zorgen dat het publiek ons in toenemende mate weet te vinden. Onze verrassende en aansprekende programmering creëert bovendien veel draagvlak bij lokale en

landelijke fondsen. Samen met de structurele subsidie van de gemeente bedraagt de omzet jaarlijks tussen de 3 en 4 miljoen euro. Groei is met name mogelijk in publieksinkomsten, fondsen en bij particulieren. Uiteraard blijven we ook zoeken naar sponsors, maar de sponsormarkt is grillig, er is veel concurrentie en sponsors vragen ook om forse tegenprestaties.

Entree inkomsten

Entree inkomsten zijn goed voor gemiddeld 32% van de eigen inkomsten en vormen hiermee de belangrijkste eigen inkomstenbron. Mede door *Panorama Schiedam* en de Monopole gaan we uit van een groei tot 85.000 bezoekers in 2025. Daarnaast verhogen we de prijs van een regulier ticket met de komst van de Monopole met €2,- tot €14,50. Hierdoor zullen deze inkomsten stijgen. Behalve de prijsstijging van het reguliere ticket blijven we een gedifferentieerd prijsbeleid voeren, dat past bij onze missie: kinderen tot 18 jaar kunnen het museum gratis bezoeken en we hebben een Schiedamtarief van €5,-.

Inkomsten uit horeca, winkel en verhuur

In de kapel, het entreegebied van het museum, bevinden zich een museumwinkel en museumcafé. Begin 2017 startten we met het horecaconcept 'Betaal wat je kan': bezoekers mogen zelf drankjes en eten van een buffet pakken en betalen wat zij kunnen. Dit past bij de missie en de beleving van het museum. Hierdoor zijn bovendien de kosten voor de horeca aanzienlijk gedaald en wordt er geen verlies meer gedraaid. Er wordt zelfs een bescheiden winst gemaakt. Dit concept zetten we dan ook voort. Vanwege het ruimtegebrek in de kapel is een groei in capaciteit zo goed als niet mogelijk en daarmee zullen de horeca-inkomsten de komende jaren slechts beperkt kunnen toenemen. De museumwinkel is klein, maar fijn en draagt bij aan de museale beleving. De producten worden afgestemd op het programma en de collectie. Er wordt gewerkt met producten die in consignatie worden genomen, zodat we de risico's blijven beheersen. Ook hier begrenst de fysieke ruimte de mogelijke groei van de winkelinkomsten. Wel onderzoeken we hoe we de marges kunnen vergroten. Tot slot verhuurt het museum ruimtes aan derden. De kapel in combinatie met een rondleiding of bezoek aan de muse-

³ €2.408.052, peiljaar 2021

umzalen is daarin ons *unique selling point*. De mogelijkheden tot commerciële verhuur in de kapel zijn echter beperkt en daarmee gaan ook de nodige kosten gepaard. Met de komst van *Panorama Schiedam* is ook het auditorium niet meer beschikbaar. De uitbreiding met de Monopole biedt nieuwe kansen: we kunnen de voormalige bioscoopzaal en Torenkamer aan derden verhuren. Deze verhuur is een cruciale factor in een gezonde exploitatie van de Monopole.

Fondsenwerving en sponsoring

Een derde belangrijke inkomstenbron betreft inkomsten uit fondsenwerving, donaties en sponsoring. Met name fondsenwerving is essentieel voor het functioneren van het museum. Vele lokale, regionale en landelijke fondsen ondersteunen ons. In vrijwel alle gevallen financieren zij programmakosten van projecten. Mijn Schiedam wordt meerjarig gefinancierd door het VSBfonds, BankGiro Loterij Fonds en het Mondriaan Fonds. In de komende periode breiden we de fondsenwerving hopelijk uit met vermogende particulieren en bedrijven gevestigd in Schiedam. De verwachting is echter dat deze inkomsten bescheiden blijven: er woont een beperkt aantal vermogende particulieren in de stad en de band tussen het bedrijfsleven en de (binnen)stad is niet intensief. De grootste groei verwachten we in de groep Huisvrienden. In 2021 is er een aanzienlijke groei in grote gevers geweest, maar vanwege corona lag de werving aanzienlijker lastiger. Met het straks weer stralende museumgebouw en de Monopole kunnen we investeren in huidige en nieuwe Huisvrienden die het museum een warm hart toedragen.

Financieel gezond

Het museum heeft de laatste jaren gebouwd aan een gezonde financiële basis. Sinds 2016 hebben we elk jaar een goed exploitatieresultaat behaald, waardoor het mogelijk was om voldoende eigen vermogen op te bouwen. In 2019 zijn we begonnen met de vorming van bestemmingsreserves om te kunnen investeren in tentoonstellingen en in de verschillende onderdelen van het masterplan: de renovatie,

een kunstwerk op het plein en uitbreiding met de Monopole. Ook is er een bestemmingsreserve opgebouwd vanuit de schenking van de NOG Collectie waarmee we het onderhoud en beheer van deze collectie de komende jaren kunnen financieren. We hebben daarnaast een gezonde algemene reserve opgebouwd waarmee we financiële tegenvallers de komende jaren kunnen opvangen.

Investeren

In 2020 en 2021 is de fondsenwerving geïntensiveerd om middelen bij elkaar te krijgen voor de realisatie van het masterplan. Voor *Panorama Schiedam* is €345.000,- aan bijdragen van derden gevonden. Voor de Monopole is tot op heden €28.000,- geworven. Als binnenkort hopelijk het huurcontract voor de Monopole wordt afgesloten, zien wij reële kansen om ook andere fondsen bereid te vinden onze plannen voor de Monopole financieel te steunen. Het museum investeert zelf ook in de renovatie van het gasthuis. Inmiddels bedraagt onze investering ongeveer een half miljoen euro voor de aanpak van het souterrain, museale verlichting en vernieuwing van de trappenhuizen.

Duurzaamheidsmaatregelen

Stedelijk Museum Schiedam vindt duurzaamheid vanzelfsprekend van groot belang. Als onderdeel van de renovatie worden gelukkig direct ook enkele duurzaamheidsmaatregelen gerealiseerd, zoals isolatie van gevels en daken en de toepassing van ledverlichting in alle zalen. Ook is gekozen voor duurzamere luchtbehandeling overeenkomstig ASHRAE-klasse A (40-60% RV) en wordt energie bespaard door bijvoorbeeld warmteterugwinning, een betere ruimteregeling en de toepassing van de warmtewisselaars (leveren verwarmd/gekoeld water). Daarnaast wordt het afval gescheiden ingezameld en afgevoerd en tentoonstellingsmaterialen worden zoveel mogelijk hergebruikt of doorgegeven aan collega-musea en/ of onze maatschappelijke partners in de wijken. We werken zoveel mogelijk met lokale leveranciers en stimuleren het reizen met de fiets of openbaar vervoer.

Personeel en organisatie

Medewerkers van Stedelijk Museum Schiedam op bezoek bij Buurtvrouw Schiedam. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Het Stedelijk Museum Schiedam is een middelgroot museum met een klein, maar hoogwaardig, loyaal en hardwerkend team. We zijn trots op onze medewerkers. Zonder hun inzet geen Stedelijk Museum Schiedam. Onze basisformatie bestaat uit zesentwintig medewerkers (22 fte).

Inrichting organisatie en organogram

In lijn met onze missie streven we naar een eenvoudige organisatiestructuur. Er is een directeur-bestuurder, die samen met de zakelijk leider en het hoofd tentoonstellingen en collecties het Management Team (MT) vormt. De bestuurder wordt gecontroleerd door een Raad van Toezicht. Het MT vormt de dagelijkse leiding van de hoofd domeinen binnen het museum (collecties, tentoonstellingen, educatie, Mijn Schiedam). De artistieke leiding is belegd bij de directeur en het hoofd tentoonstellingen en collecties. De zakelijke leiding bij de directeur en de zakelijk leider.

Kleine formatie

De afgelopen jaren zijn de ambities van het museum en de verwachtingen van bezoekers en de stad steeds groter geworden. Daar is ook aanleiding toe. Het gaat goed met het museum en de realisatie van het masterplan biedt kansen om nog meer mooie dingen te doen en meer publiek te betrekken. We hebben al deze projecten 'in de steigers' gezet met het huidige compacte team. In vergelijking met musea met soortgelijke grote ambities en resultaten is deze personele organisatie behoorlijk lean-and-mean. Nu we in de fase zijn beland waarin we het gasthuis aanpassen (souterrain), inrichten en openen en *Panorama Schiedam* gaan uitvoeren, is een uitbreiding van het team noodzakelijk om de ambities echt te gaan waarmaken. Vanuit de BIS-subsidie financieren we daarom een curator 'nieuwe kunst' en we versterken ons team met een junior conservator moderne kunst en projectleider, deels extern gefinancierd. Tot een halfjaar na heropening investeren we bovendien tijdelijk in extra personeel, met oog voor diversiteit.

Vrijwilliger Irina en emmers in het *Kijkdepot Schiedam*.

Fotografie: Florine van Rees

Flexibele schil

Het museum werkt ook met een flexibele schil van zzp'ers voor de opbouw van tentoonstellingen, bij educatie, marketing en communicatie en als gastvrouw. Dit zijn gewaardeerde samenwerkingspartners en we betalen ze eerlijk en conform de gangbare tarieven in de museumsector. Kunstenaars honoreren we conform de regeling kunstenaarshonoraria. In 2021 zijn we ook gestart met het diverser maken van de groep freelancers met wie we werken.

Vrijwilligers

Onze grote groep enthousiaste vrijwilligers, zo'n zeventig Schiedammers, is een belangrijke kracht. Zij zijn onmisbaar. Ze werken voor de schermen en erachter, bij de informatiebalie, in het depot en de bibliotheek. Ze zijn belangrijke ambassadeurs in de stad. Juist omdat onze vrijwilligers uit Schiedam komen, zien wij hun bijdrage als meer dan

Vrijwilliger Keesje en klok in het *Kijkdepot Schiedam*.

Fotografie: Florine van Rees

'helpende handen'. Het werken met deze Schiedammers is ook een vorm van co-creatie met de stad. Hun verhalen en kennis zijn van grote waarde. Een project waarin dat prachtig samenkomt, is *Kijkdepot Schiedam*. Zeventig vrijwilligers hielpen bij het herwaarderen van de historische collectie in de Havenkerk. Daarbij hebben we ons sterk gemaakt om ook nieuwe vrijwilligers te werven die de diversiteit van de groep bevorderen, en dat is voor een deel ook gelukt. In de zomer van 2021 zetten we een aantal van de *Kijkdepot*-vrijwilligers in het zonnetje door ze te portretteren met hun favoriete object uit het *Kijkdepot*.

Stageplekken

Juist omdat het Stedelijk Museum Schiedam vernieuwend en verrassend durft te zijn en daardoor opvalt, krijgen we veel verzoeken van studenten voor stageplekken en – opdrachten. Alhoewel dit met een klein team soms lastig te borgen is, vinden we het belangrijk om onze kennis en

ervaring te delen. Per jaar doen gemiddeld zes stagiaires van diverse opleidingen ervaring bij ons op in de vorm van een stage. Als na de heropening de rust weer een beetje is teruggekeerd, hopen we ook meer ruimte te bieden voor onderzoeksstages en de begeleiding van mbo-stagiaires.

Duurzame inzetbaarheid

Ondanks de (tijdelijke) versterking van het team blijft duurzame inzetbaarheid een belangrijk thema. De medewerkers zijn zeer loyaal aan het museum en werken vanuit een intrinsieke motivatie ongelooflijk hard. Dat is waardevol, maar ook kwetsbaar. Medewerkers nemen eerder te veel dan te weinig hooi op hun vork en aan de continue stroom van werk komt eigenlijk nooit een einde. De fysieke en mentale gezondheid van ons personeel heeft de komende jaren dan ook onze aandacht. Voor een deel hopen we meer ruimte te creëren door mensen aan te nemen, voor een deel willen we werken aan een gezonde werkcultuur en aandacht geven aan teambuilding.

Governance

Het Stedelijk Museum Schiedam onderschrijft de vernieuwde Governance Code Cultuur. Het museum werkt met een Raad van Toezichtmodel, bestaande uit een directeur-bestuurder en een deskundige, en betrokken Raad van Toezicht. Het Management Team, bestaat uit de directeur, het hoofd collectie en tentoonstellingen en de zakelijk leider. De bruto bezoldiging van de directie en de MT-leden is lager dan het algemeen normbedrag volgens de Wet Normering Topinkomens. Nevenfuncties van bestuur, hoger en middenmanagement zijn niet in strijd met het organisatie- en maatschappelijk belang. De huidige Raad van Toezicht borgt kennis en expertise op het gebied van bestuur, financiën, ondernemerschap, rechten, marketing

en onderwijs en inclusie. De Raad van Toezicht benoemt, beoordeelt en ontslaat de directie, toetst het algemene beleid en strategie, volgt de uitvoering daarvan en keurt de door externe accountants beoordeelde jaarrekeningen en begrotingen goed, evenals bijzondere investeringen en leningen.

Fair Practice

Het Stedelijk Museum Schiedam past de Fair Practice Code toe. Onze medewerkers, stagiaires en vrijwilligers krijgen een eerlijke en onze freelancers een marktconforme vergoeding. We honoreren kunstenaars volgens de richtlijn van het Mondriaan Fonds, respecteren auteursrecht en gaan zorgvuldig om met publicatie van foto's van kunstwerken en bijschriften. De auteursrechten zijn voor een deel afgekocht via Pictoright Nederland. Het museum heeft een eigen arbeidsvoorwaardenregeling, huishoudelijk reglement en salarisgebouw. Regelingen voor overwerk, verlof, aanname, ontslag, functiegebonden faciliteiten en opleidingsmogelijkheden zijn vastgelegd. Overwerkuren worden gecompenseerd in vrije tijd. We zorgen voor een veilige en prettige werkomgeving en hebben een bedrijfsarts. Het Stedelijk Museum Schiedam heeft een actieve personeelsvertegenwoordiging. Vijf medewerkers zijn afgevaardigd en vergaderen drie keer per jaar met de directeur-bestuurder. In de Raad van Toezicht hebben zij een vertrouwenspersoon.

Code Diversiteit & Inclusie

Stedelijk Museum Schiedam onderschrijft en werkt hard aan de implementatie van de Code Culturele Diversiteit en Inclusie. De wijze waarop we dat doen is omschreven in het hoofdstuk Diversiteit en Inclusie.

Tentoonstellingen 2018-2021

Oog in oog. Topstukken

1 juli 2017 - 21 januari 2018

Sticky Business. Over de verleiding van suiker in de kunst

16 september 2017 - 18 februari 2018

Stanley Brouwn. Mens loopt op planeet aarde

14 oktober 2017 - 21 januari 2018

Ksenia Galiaeva. Alles is zoals het moet zijn

14 oktober 2017 - 21 januari 2018

Marcel van Eeden. Circus Henny

14 oktober 2017 - 4 maart 2018

Kerststallenshow 2017

16 december 2017 - 7 januari 2018

de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs 2018

3 februari - 15 april 2018

Wij waren de Gusto. Foto's van Cas Oorthuys, 1959-1961

3 februari - 15 april 2018

Jan Henderikse. Alles en niets

3 maart - 10 juni 2018

De lijsttrekkers kiezen.....

10 maart - 15 april 2018

Op papier | tekenzolder

21 april - 30 september 2018

Edgard Tytgat. Vlaamse meester

28 april - 2 september 2018

Uit het depot: werk in uitvoering.**Ontzamelpilot**

28 mei - 8 juni 2018

De tuinen van Elspeth Diederix

23 juni - 30 september 2018

Hollandse nieuwe. Nieuwe aanwinsten

23 juni - 30 september 2018

Open Expo Vruchtbare Grond

6 - 9 september 2018

Corneille, zijn wereld

22 september 2018 - 3 februari 2019

Familie

13 oktober 2018 - 3 maart 2019

Gijs Assmann. Voor H.

13 oktober 2018 - 3 februari 2019

Ma.**Hoe 'meneer Alzheimer' in het hoofd kwam van Joke Borst. Foto's van Margi Geerlinks**

10 november - 3 maart 2019

Manzoni in Holland

16 februari - 2 juni 2019

Voor Jillis. LHBTi in de kunst.

11 maart - 31 maart 2019

de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs 2019

16 maart - 16 juni 2019

Post/Delete. Het perfecte plaatje.

16 maart - 16 juni 2019

Van CoBrA tot boorolie

16 maart 2019 - 22 maart 2020

(13 maart gesloten i.v.m. Corona-crisis)

Rothko & ik

16 maart 2019 - 22 maart 2020

(13 maart gesloten i.v.m. Corona-crisis)

Modest Fashion

21 september 2019 - 9 februari 2020

Magische collages**Verzameld door Geert Verbeke en Carla Lens**

19 oktober 2019 - 19 januari 2020

Kerstgroeten voor het koningshuis**De persoonlijke kerstkaarten van Rien Poortvliet**

9 november 2019 - 5 januari 2020

Modeltrein Kerstfestijn
Een knotsgekke modeltreinspoorbaan
14 december 2019 - 5 januari 2020

De vuilniszak als muze
Schone kunst van Jan Eric Visser
11 januari - 4 oktober 2020

De Volkskrant Beeldende Kunst Prijs
Jong talent in de schijnwerpers
1 februari - 22 maart 2020
(13 maart gesloten i.v.m. Corona-crisis)

Realisme nu
Echt wel!
22 februari - 4 oktober 2020

Theo Gootjes. Altijd zwart-wit. Meer dan 30 jaar
politiek tekenen
22 februari - 4 oktober 2020

Echte troostkunst.
Voor jou, van mij
1 juni - 4 oktober 2020

Achter de stilte van corona.
Foto's van Margi Geerlinks
1 juni - 4 oktober 2020

Zwermen – Zoro Feigl.
Je ziet ze vliegen
1 juni - 4 oktober 2020

CoBrA
Vrijheid in kleur.
1 juni - 4 oktober 2020

Op locatie

Echte troostkunst.
Voor Schiedammers, van Schiedamse kunstenaars
2 april - 31 mei 2020

Jouw foto in het licht & Onze kunst in het licht
Op de toren van het stadskantoor in Schiedam
17 december - 31 januari 2021

Kunstlogé (Mijn Schiedam)
10 november 2020 - 28 januari 2021

Kijkdepot Schiedam.
13 maart - 22 augustus 2021

Stadscocon. Florentijn Hofman
5 juni - 12 september 2021

Glashard.
Post-graffiti in de Glasfabriek Schiedam
16 oktober 2021 - 16 januari 2022

Schiedam opgelicht.
Verhalen over de stad
8 - 12 december 2021

Online

75 jaar vrijheid in Schiedam.
Deze tentoonstelling groeide online met verhalen.
Het gehele jaar

Vrijheidsrok van na de Tweede Wereldoorlog.
Schiedamse Vrijheidsrok.
Meer dan vijftig lapjes met een verhaal.
21 juli - 30 augustus 2020

Sociaal x Anti-Sociaal.
(Museum)ParX in gesprek.
Het gehele jaar

Constant in oorlog.
Korte films over vier schilderijen.

Podcast In Schiedam
Luister naar de verhalen van mensen in Schiedam
Doorlopend te beluisteren

In de Hoogstraat | 5 afleveringen

LhbtI aan de Schie | 4 afleveringen

Overzicht aankopen 2018-2021

2018

Gijs Assmann, *Golden Sink*, 2018, geglazuurd aardewerk, 68 x 67 cm

Gijs Assmann, *Prophetic message III*, 2018, geglazuurd aardewerk en textiel, 56 x 20 cm

Klaas Kloosterboer, *18115*, 2018, acrylverf op katoen, 170 x 150 cm

Tjebbe Beekman, *los pájaros carpinteros de pared*, 2018, acrylverf, gips en vuil op hout, 250 x 350 cm

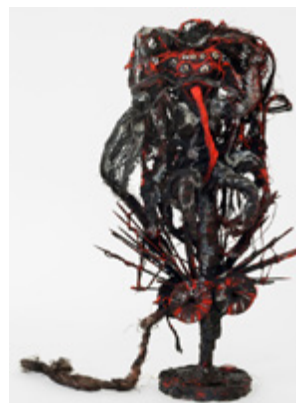
Anne Wenzel, *Under Construction (My Pussy My Rules / Deepblue)*, 2018, geglazuurd aardewerk, 96 x 45 cm

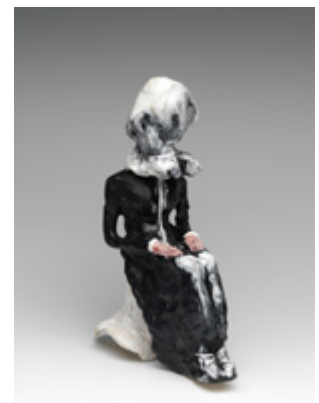
Efrat Zehavi, *mOTHER #1 Kalilith*, 2018, papier, inkt, houtskool, potlood en acrylverf op papier, 20 x 12 cm

Efrat Zehavi, *mOTHER #4 De egoïstische en verzameltzuchtige sfinx*, 2018, geglazuurd aardewerk, 20 x 30 cm

Efrat Zehavi, *mOTHER #9 De gelukkige knutselaarster*, 2018, papiermache, hout, acrylverf en lijm, 60 x 30 cm

Efrat Zehavi, *mOTHER #10 (versie 1)*, 2018, geglazuurd aardewerk, 20 x 10 cm

frat Zehavi, *mOTHER #10 (versie 2)*, 2019, geglazuurd aardewerk, 20 x 10 cm

Efrat Zehavi, *mOTHER #14 De vliegtuigvrouw*, 2019, geglazuurd aardewerk, 15 x 15 cm

Efrat Zehavi, *mOTHER #23 Kapoentje*, 2019, aardewerk en engobe, 35 x 15 cm

Erik Mattijssen, *De Hoogstraat*, 2019, gouacheverf, potlood en krijt op papier, 304,5 x 755 cm

2019

Bertjan Pot, *Crafty Light*, 2018, kunststof en metaal, 43 x 45 cm

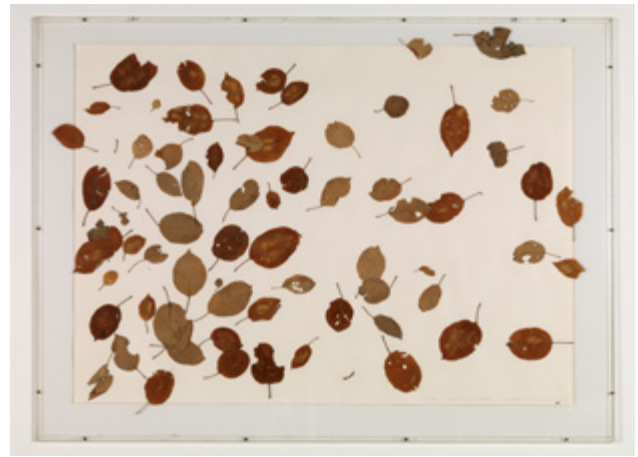
Bertjan Pot, *Crafty Light*, 2018, hout, kunststof en metaal, 47 x 50 cm

Bertjan Pot, *Crafty Light*, 2018, hout, kunststof en metaal, 79 x 25 cm

herman de vries, *twee uur onder mijn appelboom*, 1975, bladeren op papier,
72,5 x 101,5 cm

herman de vries, *drie uur onder mijn appelboom*, 1975, bladeren op papier,
72,5 x 101,5 cm

Alicia Framis, *Lifedress, Maria*, 2018, nylon en elektrische apparatuur, 170 x 100 cm

Alicia Framis, *Lifedress, Sanne*, 2018, nylon en elektrische apparatuur, 170 x 100 cm

Jan Eric Visser, *Zonder titel*, 2017, krantenpapier, folders, anorganisch huishoudafval, votief kaarsresidu, 162 x 50 cm

Esiri Erheriene – Essi, *Efeturi (Hair knotting with thread)*, 2015, olieverf op doek, 70 x 50 cm

Esiri Erheriene – Essi, *Anaborhi (Threading)*, 2015, olieverf op doek, 70 x 50 cm

Maurice van Es, *Lange Haven 15*, 2019, drukinkt op papier, 21,2 x 16 cm

Jenny Boot, *Black girl with pearl*, 2018, inkjet print op dibond, 140 x 110 cm

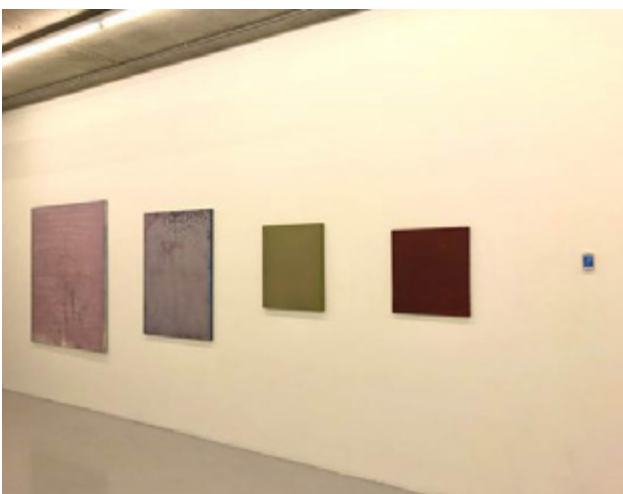
Funda Gül Özcan, *It is time to say hello at the east pole*, 2016, hout, elektrische apparatuur, textiel, metaal, papier en steen, 170 x 220 cm, gedeeld eigendom met Schunck, Heerlen

Yael Bartana, *Patriarchy is history*, 2019, neonbuis, 198 x 185 cm, gedeeld eigendom met Schunck, Heerlen

Chaim van Luit, *A Dime a Dozen*, 2019, cyanotype op katoen, 150 x 200 cm, in afstemming met Schunck, Heerlen

Navid Nuur, *Smokebombsmoke*, 2012, rookbom residu op linnen en smartphone, 160 x 140 cm, 120 x 90 cm, 70 x 60 cm, 55 x 60 cm, 11 x 5,7 cm, gedeeld eigendom met Schunck, Heerlen

2020

Margi Geerlinks, *Achter de stilte van corona*, 2020, digitaal beeld op USB

Perrine Philomeen, *Hijab in transition*, 2018, digitaal beeld op USB

Charlotte Dumas, *Yorishiro*, 2020, digitaal beeld op USB, gedeeld eigendom met Schunk, Heerlen

Meryem Slimani, *UMI*, 2018-2020, digitaal beeld op USB

Zoro Feigl, *Zwermen / Murmuration*, 2020, metaal, kunststof, rubber, electromotor, luchtcompressor en LED-verlichting, 800 x 200 cm

Theo Gootjes, *Visserij*, 2019, hout en textiel, 59 x 60 cm

Theo Gootjes, *Sancta Liduina ora pro nobis*, 2019, hout, metaal en marmer, 48 x 35 cm

Theo Gootjes, *Christus keert zich af van de Rooms-Katholieke kerk* 2019, klei en hout, 35 x 20 cm

Theo Gootjes, *Opwarming van de aarde*, 2018, metaal en hout, 32 x 18 cm

2021

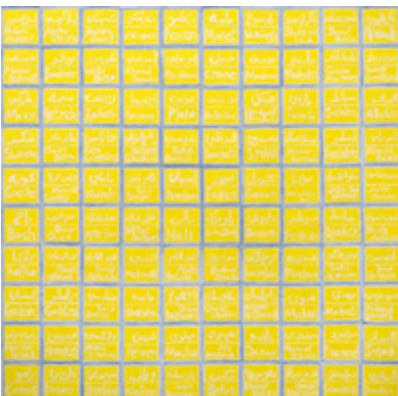
Femmy Otten, *Rainbow Woman*, 2020, olievlief op doek, 147 x 104 cm

Lotti van der Gaag, *Tweekoppig insect*, 1953, brons, 46 x 30 cm

Lotti van der Gaag, *Kat*, 1955, brons, 31 x 26 cm

Fatima Barzngé, *Study of Square/to my generation*, 2020, acrylverf en potlood op papier, 15 x 15 cm

Iriée Zamblé, *Bread and Butter*, 2020, acrylverf, olievlief en spuitbusverf op doek, 150 x 150 cm

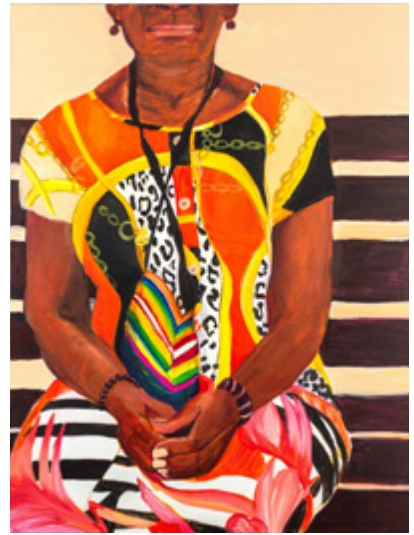
Iriée Zamblé, *Bread and Butter*, 2020, acrylverf, olievlief en spuitbusverf op doek, 150 x 150 cm

Robin Speijer, *Laminaria*, 2021, Olieverf op linnen, aluminium frame, 210 x 165 cm

Robin Speijer, *Pahoehoe*, 2021, Olieverf op linnen, aluminium frame, 210 x 165 cm

Eugenie Boon, *Luangu*, 2021, acrylverf op doek, 70 x 50 cm

Iris Kensmil, *Gloria*, 2015, olieverf op doek, 130 x 160 cm